

# תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו

גליון מיוחד לכבוד ראש השנה ולרגל יומא דהילולא קדישא ה- 94 של  
כ"ק מרן רביה"ק רבי שמעון נתן נטע זיע"א - ג' תשרי תר"צ

ערב ראש השנה תשפ"ה / גליון 647 קול לעלוב: 02-374-30-10  
בחול: 1718-506-9119

## שיחות קודש להבות אש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לימים הנוראים [311]  
סליחות ונוסח התפילה מרבוה"ק של הימים הנוראים,  
מהנעל תפילה הרה"צ רבי שמואל עוזר קאפ זצ"ל,  
חדב"צ כ"ק מרן הברכת מושה זיע"א [053]

# אהל מועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

## אמרי קודש

### ליל ב' דראש השנה תשפ"ג

מלך יושב על כיסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו (ר"ה, לב, ב). לכאורה יש להבין דבשלמא ספרי החיים פתוחים לפניו כי דנים אותם על השנה הבאה עליהם לטובה, אבל מהו 'ספרי מתים', והרי המתים אין בידם לעשות מצוות ומעשים טובים ומה יש לעיין בספרם.

וב'חתם סופר' (על הש"ס, ראש השנה) מבאר העניין כי כל אחד מהחיים נשפט לפי ערך אבותיו ואבות אבותיו הגם שכבר אינם בעלמא הדין וז"ל: "כי אין ספרי חיים ומתים ככאן ספרים נכתבים, אלא גליון הנשמות פתוחה ומתוחה כל א' וא' שרשו עם אבות אבותיו עד למעלה למעלה, כגון פלוני נמצא בנשמתו פגם כך - דנין מאין יצא לו זה, מפגם נשמת אבי אביו נמשך לו זה ודנין כולם בדין, או בהיפוך לא נמצא במה לתלות ואפ"ה חטא ע"כ גברה עליו מדה"ד וכו', ולפ"ז בר"ה ויה"כ אנו עומדים להתפלל מקיר הפנימי עם כל הנשמות מצורף עמנו בתפלה, כי נדונים עמנו בפ"א כנ"ל, עכ"ל"ק.

ונראה עוד לבאר עפ"י התורה האחרונה שהגיד הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע בשבת האחרונה לחיי חיותו בהאי עלמא, עה"פ 'ולמדתם אותם את בניכם וגו' כימי השמים על הארץ'.

וביאר בשם אביו הרה"ק מהרי"ד זי"ע, דהנה איתא בשם הקדמונים שהגם ש'אין מעשה וחשבון וחכמה ודעת בשאול' (קהלת ט, ט), היינו שכאשר האדם מסתלק לעלמא דקשוט אין בידו לפעול ולהוסיף זכויות

יש להבין כפל הסימנים של הרימון והרוביא, דלכאורה בשניהם ישנו אותו הסימנא טבא ואותה בקשה, ועוד יש לדקדק מהו שבאכילת הרוביא אנו מתפללים 'יה"ר שירבו זכויותינו', דמשמע שירבו מאליהם, דבשלמא באכילת הרמון אנו מתפללים 'יה"ר שגברו זכויות כרמון', היינו שנוסיף ונרבה אנחנו במעשים טובים ועי"ז נרבה זכויות, אבל מהו הלשון 'שירבו' דמשמע שיתרבה מעצמו.

והנראה לבאר דהנה הרימון רומז לתרי"ג מצוות התורה הרמוזות בתרי"ג גרעיני הרימון (עיי' מלבי"ם שיר השירים ד, ו, עה"פ כפלה הרימון) וזאת בקשתנו בעת אכילתו 'שגברו זכויות כרימון' היינו שנזכה לקיים מצוות התורה כראוי.

ולאחר שנזכה לקיים המצוות כראוי ולעשות תשובה בשלימות ממילא יתהפכו זדונות לזכויות כאמרם ז"ל (יומא פו, ב) השב בתשובה מאהבה זדונותיו נעשות לו זכויות, ואזי 'ירבו זכויותינו' מעצמם ע"י שיתוספו להם כל העבירות שיהפכו לזכויות, ועל זה מבקשים באכילת הרוביא 'שירבו זכויותינו'.

(ליל ב' דראש השנה תשפ"ג)

ב'מסילת ישרים' (פרק ט"ט) מבאר מאמר חז"ל (שבת קנא ב) 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים' וז"ל, "כי הקב"ה מודד מדה כנגד מדה, ומי שמרחם ועושה חסד עם הבריות גם הוא בדינו ירחמוהו וימחלו לו עוונותיו בחסד, שהרי מחילה זו דין הוא, כיון שהיא מדה כנגד מדתו, והוא מה שאמרו ז"ל (ר"ה יז, א) 'למי נושא עוון, למי שעובר על פשע', ע"כ.

ומעשים טובים, כי שם למעלה כולם הם בבחינת 'עומד' ואין בידם להלוך ולהתקדם בעבודתם.

אמנם זה נאמר רק במי שעשה מעשיו הטובים לעצמו בלבד, אבל מי שהשפיע בחייו לטובה על אחרים, יהודי שהשריש תורה ויראת שמים בבניו או בתלמידיו ההולכים בדרכיו, הריהו זוכה להתעלות גם בשמים ממדרגה למדרגה בזכות מעשיהם הטובים של הבנים והתלמידים הנזקפים לזכותו בעלמא דקשוט, וממילא הימים שהוא בשמים - בעולם הבא, שווים אצלו לימים שהיה על הארץ, כי גם שם הוא מוסיף להתעלות מעלה, כמו בעוה"ז.

ובזה פירש הרה"ק מהר"א דברי הכתוב שעל ידי 'ולמדתם אותם את בניכם', בזה שתלמדו אותם להתנהג כראוי ולקיים מצוות, תזכו להתעלות גם בעולם הבא, ואזי יהיו אצלכם 'כימי השמים - על הארץ', שגם בהיותכם בשמים תוסיפו לעלות מדרגה לדרגה ע"כ.

ולפי זה יתבארו דברי הגמ' שבראש השנה 'ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו', כי כאשר שוקלים בישיבה של מעלה את מעשיהם הטובים של החיים, אזי צריך לחשב ולשקול מחדש גם את שכרם של אבותיהם ורבותיהם ז"ל שהשרישו בהם תורה ויראת שמים, שבזכות זה גם הם עולים מדרגה לדרגה.

איתא בשו"ע (אר"ח תקפג) 'יהא אדם רגיל לאכול בר"ה רוביא דהיינו תלתן, כרתי, סילקא, תמרי, קרא. וכשיאכל רוביא יאמר: יה"ר שירבו זכויותינו וכו'. הגה: ויש אוכלים רמונים ואומרים: נרבה זכויות כרמון.

ומוסיף ה'מסילת ישרים' שבכלל העניין הזה נכלל גם שלא לצער לשום בריה, ואפילו בעלי חיים ולרחם ולחוס עליהם, ע"כ. וידוע מה דאיתא בגמרא (ב"מ, פה, א) שהוא עגל שהוציא והובילוהו לשחיטה והלך והחביא את ראשו תחת כנפי כסותו של רבי ובכה, אמר ליה רבי לך נוצרת, ואז אמרו בשמים - הואיל ולא קא מרחם ליתו עליה יסורין.

ועל ידי מעשה הלכו, שביום אחד היתה אמתיה דביה רבי מכבדת הבית, והיו מוטלין שם בני חולדה ורצתה להשליכם אמר לה רבי שבקינהו, הניחי להם, דכתיב 'ורחמיו על כל מעשיו', אמרי ברקיעא הואיל ומרחם נרחם עליה, הרי לנו כי כשאדם מרחם על בעלי חיים, גם מרחמים עליו מהשמים.

וכן סיפר הרה"ק רבי יצחק מווארקי ז"ע על רבו זקה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב ז"ע שהיה נזהר מאוד בצער בעלי חיים, ופעם אחת בהיותם בראש השנה בלובלין, אצל זקה"ק הרבי מלובלין ז"ע, בהגיע זמן תקיעת שופר הביט הרה"ק מלובלין וראה שרבי דוד'ל אינו בבית המדרש והמתין לו הרה"ק זמן רב.

רץ הרה"ק מווארקי אל האכסניה ומצא את הרר"ד כשהוא עומד עם יארמאלקי - כיפה מלאה שעורים ונותן לסוסים לאכול, כי הבעל עגלה רץ לבית המדרש של הקהל והניח הסוסים רעבים, והאכילם הוא.

כאשר גמר הרר"ד להאכילם חזר לביהמ"ד של הרבי מלובלין, נענה זקני הרבי מלובלין: 'ר' דוד'ל האט אונז געמאכט א תקיעת שופר - רבי דוד עשה עבורנו את תקיעת השופר...'

ונראה לבאר בדרך אפשר דברי קדשו של הרבי מלובלין, מה שאמר שפעולה זו הוא ממש העניין של תקיעת שופר, דהנה אמרו ז"ל במדרש (ויק"ד פכ"ט, ג) שבשעה שישאל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה עומד הקב"ה מביטא דין ויושב בכיסא רחמים דכתיב ה' בקול שופר ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך מידת הדין לרחמים.

וכן כאשר ריחם רביה"ק הרבי ר' דוד לעלובער על הסוסים עורר את מידת הרחמים למעלה להשפיע רחמים למטה, כאמרם ז"ל 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים', ובזה נעשה דוגמת הפעולה של תקיעת שופר שעל ידה הקב"ה מתמלא רחמים ומרחם עליהם, וזה הפירוש במה שאמר זקני הרבי מלובלין 'רבי דוד עשה לנו תקיעת שופר'.

(מתוך שיחת קודש לאברכים חודש אלול תשע"ד, פתגמי קדישא)

ובכן צדיקים יראו וישמחו (תפילת ראש השנה). בספה"ק 'תפארת שלמה' (ראש השנה, ד"ה ובכן צדיקים) מדקדק על מה שאומרים אנו בנוסח התפילה לר"ה 'ובכן צדיקים יראו וישמחו', דאם צדיקים יראו, למה ישמחו, וכן הקשה על הפסוק (שמות יד, לא, טו, א) ויראו העם וגו' אז ישיר, אם יראו למה שרו, וכו'.

וכמו כן הביא שם את דברי הזוה"ק (פ' אחרי דף 17) שהקשה על הסתירה בפסוקים, דכתיב אחד אומר (תהלים ק, ב) 'עבדו את ה' בשמחה' וכתוב אחד אומר (תהלים ב, א) 'עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה', ולכאורה קשיין קראי אהדדי.

והנראה לבאר על פי מאמר זקני היהודי הקדוש מפרשיסחא ז"ע"א (מאור ושמש, בהעלותך) שהיה מרגלא בפומיה דכ"ק מרן אאמו"ר ז"ע, עה"כ (תהלים עז, ט) 'משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה', וכבר הקשו בגמרא (ע"ז ג, א) אם יראה למה שקטה, ואם שקטה למה יראה.

וביאר, דהנה זה ודאי שרצון הטוב להיטיב בכל ההשפעות טובות של רחמים, אך כדי לרזו האדם שישוב בתשובה מודיע השי"ת שיש עונשים וייסורים כענין שנאמר (יחזקאל לג, יא) אמר אליהם 'חי אני נאם ה' אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחייה', ובודאי מי שמקדים להתעורר בתשובה קודם שיבואו עליו היסורים, שוב לא באים עליו היסורים, שהלא כבר התעורר לתשובה שלימה, ונתקיים בו חפץ השי"ת ואדרבה נשפע עליו השפעות טובות של רחמים.

וזהו 'משמים השמעת דין' - משמים משמיע הקב"ה דין ה'הודיע לבני האדם על העונשים והייסורים העלולים לבא לאלו שאינם עושים רצונו של מקום, וכאשר נותנים דרי מטה אל ליבם לאלו ההתראות ונהיה 'ארץ יראה' - ושבים בתשובה שלימה ועובדים את השי"ת ביראה ופחד, אזי 'ושקטה' - לא יבואו עליהם יסורים ועונשים כי כבר נתקיימה בהם תכלית היסורים דהיינו לירא ממנו יתברך, ואדרבה נשפע עליהם כל טוב, עכתדה"ק.

ולפי דברי קדשו יתבאר לשון התפילה 'ובכן צדיקים יראו' - דכאשר תהא להם היראה ומחמת זה ישפרו מעשיהם, הנה על ידי זה - 'וישמחו', כי בזכות היראה והפחד יצאו ידי חובתם ולא יצטרכו לבוא לידי מידת הדין ויושפע אליהם השפעות טובות.

וזהו העניין שמצינו בשעת קריעת ים סוף שבאו על ידה לידי יראת שמים, כדכתיב 'יראו העם את ה' ועי"ז הומתק להם וזכו להשפעות טובות של ניסים ונפלאות, ולכן שבחו והודו לשמו על כל הטוב אשר גמלם כדכתיב 'אז ישיר'.

וכמו כן תתורץ סתירת הפסוקים שהביא הזוה"ק 'עבדו את ה' בשמחה' ו'עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה' - דאכן כאשר עובדים את ה' ביראה, אז נמתק הדין וזוכים להשפעות של רחמים ומתוך כך מתקיים 'עבדו את ה' בשמחה' מתוך שפע טוב.

(ליל ש"ק נצבים וילך תש"ע, פתגמי קדישא)

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים (תהלים פא, ד-1). הנה מי שהוא ירא את השי"ת זוכה להשפעות טובות של פרנסה, וכמאמר הכתוב (תהלים לד, ז) 'כי אין מחסור ליראיו', וכן כתיב (תהלים קיא, ה) 'טרף נתן ליראיו'.

וכבר דיבר בקדשו הרה"ק רבי שלום מבעלזא ז"ע"א דהנה אצל יוסף כתיב (בראשית מב, יח) 'את האלוקים אני ירא', וכתוב (בראשית מב, ו) 'יוסף הוא המשביר', כי על ידי יראה שהיא מידתו של יוסף הצדיק, כמאה"כ 'את האלקים אני ירא', נשפע שפע ופרנסה לעולם כדכתיב 'יראו את ה' קדושי כי אין מחסור ליראיו', ומושפע שובע בעולם, עכד"ק.

ומעתה נראה לרמוז זאת בפסוק 'תקעו בחודש שופר', דהנה שופר ענינו יראה כדכתיב (עמוס ג, ו) 'אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו', וזהו דמסיים קרא 'כי חק לישראל הוא', והאי חק לישנא דמזוני הוא כדכתיב (בראשית מז, כב) 'ואכלו את חקם אשר נתן להם' וכאמרז"ל (ביצה טז, א), והיינו שעל ידי ה'שופר' הרומוז ליראת ה' על ידי זה יושפע לישראל חוק מזון ומחיה בשפע רב. וזהו דמסיים הכתוב במזמור זה, 'עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים', שהעדות ליסוד זה, שהיראה ממשיכה פרנסה, הוא יוסף הצדיק שהפקידו השי"ת למלך על ארץ מצרים ולהיות המשביר, וכל זאת בכוח יראתו מהשי"ת.

(ראש השנה תשע"ג)

לקל עורך דין, לבוחן לבבות ביום דין, לגולה עמוקות בדין. יבואר על דרך אומרם ז"ל (אבות א, ה) אל תעש עצמך כ'עורכי הדיינין', היינו אותם שעורכים ומסדרים לבעל הדין את טענותיו, ומלמדים אותו מה לטעון לדיינים.

דהנה כל יהודי במהותו טוב הוא, וברצונו לשמור ולעשות ולקיים את כל מצוות ה', אלא שיצרו הרע הוא שתקפו לבטל מצוה או לעשות עבירה, וכדברי הרמב"ם הידועים גבי 'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני' (גירושין פ"ב, ה"ב) וכמו שאמר רז"ל (ברכות יז, א) 'גלוי וידוע לפניך שרצונו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה וכו'.

וכן איתא (ברכות לב, א) אמר רבי חמא ברבי חנינא אלמלא שלש מקראות הללו נתמוטטו רגליהם של שונאי ישראל, חד דכתיב (מיכה ד, ו) ואשר הרעותי, וחד דכתיב (דברים יח, ו) הנה כחומר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל, וחד דכתיב (יחזקאל לו, כו) והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר.

וברש"י שם גרס 'נתמוטטו רגלינו במשפט', ופי' שאלמלא שלש מקראות הללו שמעידין שיש ביד הקדוש ברוך הוא לתקן יצרנו, ולהסיר יצר הרע ממנו, אזי נתמוטטו רגלינו במשפט, אבל עכשיו יש לנו פתחון פה שהוא גרם לנו שברא יצר הרע.

ובזה יבואר לשון הפייט 'לקל - עורך דין', היינו שאומרים אנו להשי"ת שיש בפנינו טענה ערוכה ומסודרת להשמיע לפניו בדין, מליצת יושר שהיא בבחי' 'עורך דין' ופרקליט, אשר בכוחה מקווים אנו לצאת בדימוס ולזכות בדין.

ומהי אותה טענה? על זה ממשיך הפייט בבית שלאחריו 'לבוהן לבבות ביום דין - לגולה עמוקות', שהרי הקב"ה הוא יודע תעלומות ובוהן מסתרי הלב, גלוי לפניו ית' שיהודים רוצים לעשות רצונו רק השאור שבעיסה הוא היצר הרע שברא הוא המחטיאנו, ובכוחה של טענה זו מבקשים אנו מהשי"ת לחוס ולרחם עמו ביום דין.

הרה"ק בעל ה'צבי לצדיק' מבלאזוב זי"ע בהיותו בעיר פעסט במלחמת העולם הראשונה, הביאו לפניו תפוחים לסימנא טבא, ונענה מה טעם נהגו לאכול תפוח בליל ראש השנה, כי תפוח ראשי תיבות ת'גלון פ'תגמין ו'תימרון ח'ידושא, ובזוהר הקדוש איתא שכל המחדש חידושין הרי זה בונה עולמות. ולכן, בראש השנה, יום בריאת העולם, אוכלים אנו תפוח לרמוז על כוחם של חידושי תורה שעל ידם יכול גם האדם לברוא עולמות, ולהיעשות שותף להשי"ת בבריאת העולם.

ונראה להוסיף לזה מעשה שהגיע יהודי אל הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע עם הזכרה בליל שבת, אמר לו הרה"ק מדוע לא באת לכאן לפני קידוש, הרי איתא 'כל האומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף במעשה בראשית', וקיימא לן 'שותף מה שעשה עשוי', ואז הייתי יכול לפעול לך מה שאתה צריך.

ומעתה נראה כי באכילת התפוח בראש השנה רומזים אנו גם לזה, כי על ידי חידושי תורה נעשה האדם שותף בבריאת העולם, ו'שותף מה שעשה עשוי', וממילא כיון שאנו שותפים בבריאת העולם בידינו בעז"ה להשפיע ולגזור גזירות טובות וישועות.

והנה ב'פרי צדיק' מביא מהזוהר הקדוש שחג הפסח הוא הכנה ל'תורה שבכתב' שמקבלים בחג השבועות, וראש השנה עניינו הוא 'תורה שבעל פה', וב'נועם אלימלך' מביא כמה פעמים שהצדיק מבטל גזירות רעות על ידי שהוא מחדש חידושי תורה ובורא עולמות חדשים, ובאותן העולמות לא שולטת הגזירה ההיא, וז"ל ק:

"והנה איך אפשרי שיבטל (הצדיק) הגזירות שכבר נגזרו בשמים בעולמות עליונים אך הוא כאשר כתבנו כמה פעמים, בדבר ה' שמים נעשו, דהיינו הצדיק על ידי עסקו בתורה לשמה ומחדש בה חידושים, נעשו שמים חדשים ועושה מעשה בראשית, ונמצא ממילא הגזירות בטלין שלא היו באותן העולמות שנבראו מחדש", עכ"ל.

ועל כן, ביום ראש השנה שעניינו הוא 'תורה שבעל פה', בכוח חידושי התורה הנרמזים בתפוח, יכולים אנו לברוא עולמות חדשים דלא שליט בהו דינא, ולפעול בהם כל טוב לישראל.

(ליל ב' דר"ה תשע"ז)

בגמרא ראש השנה בעניין התקיעות (ל"ג) תנו רבנן מנין שבשופר וכו', ולמדו שם כל פרטי ודיני התקיעות מפסוקים בתורה.

ומקשה הגמ' האי תנא מעיקרא מייתי לה בהיקישא והשתא מייתי לה בגזירה שוה, ומתצינן הכי קאמר אי לאו גזירה שוה הוה מייתינא לה בהיקישא, השתא דאתיא גזירה שוה היקישא לא איצטריך.

ויש לדקדק במה עדיף לנו הגזירה שוה יותר מההיקש, ותו למה לא השמיעה התורה פרטי מצוה זו להדיא עד שעלינו ללמוד כל פרטיה ודקדוקיה מגזירה שוה.

והנראה לבאר עפ"י מה שמצינו ב'בני יששכר' (אלול מאמר ב' אות ד) וז"ל 'כי לא במקרה הוא בתורתנו אשר ההלכה אחת נלמדת בקל וחומר, ואחת בגזירה שוה וכיוצא מהמידות, אבל היא הכל בחכמה נפלאה דהנה המדות שהתורה נדרשת בהם הלא הם תורה שבע"פ נמסרו מסיני, והמה מכוונים להי"ג מדות של רחמים הנכתבים בתורה שבכתב'.

ומבאר הבנ"י כי כאשר לומד אדם קל וחומר, שהיא המידה הראשונה שהתורה נדרשת בה, הריהו מעורר מידת 'קל' שהיא הראשונה מ"ג מידות של רחמים, וכאשר לומד גזירה שוה, המידה השנייה, הוא מעורר מידת 'רחום' המכוונת כנגדה, וכן בכל המידות על זה הסדר, עכ"ד.

ועל פי זה יבואר שפיר למה נדרשו חז"ל ללמוד את כל דיני תקיעת שופר בר"ה מגזירה שוה דייקא, כדי לעורר בכוח מידה זו את רחמי השי"ת אשר עליהם אנו בטוחים ביום הדין.

(ראש השנה תשע"ז נעילת החג)

בתפילת ראש השנה נזכר הלשון ותתן לנו וכו' 'זכר ליציאת מצרים', וכמו"כ בקידוש היום ג"כ נזכר הלשון זכר ליציאת מצרים, ויש להבין השייכות של ראש השנה ליציאת מצרים.

והנה ב'עבודת ישראל' (כי תצא ד"ה כי תצא למלחמה) וכן בעוד ספרים הק' איתא דעיקר העבודה בר"ה היא להילחם במלחמת היצר.

ובאוה"ח הק' מבאר הכתוב "כי תצא למלחמה וגו' וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים" (שופטים כ, א) שהוא רמז למלחמת האדם עם יצרו, דהנה במלחמת היצר יש שני דברים קשים שמתשישים כוחו של האדם.

א' מה שאינו מלומד במלחמה, ומאידך היצר הרע הוא זקן ורגיל במלחמה זו, ב' שהאדם מצד הרכבתו הטבעית נמשך אחר פיתויי היצר והרי זה מונעהו מלשמוע אל דברי התורה והמצות, וביותר לאחר שנכשל בעבירות רבות שע"י כך נוספו לו כוחות הרע שנולדו ממעשיו הרעים.

לזה בא דבר ה' כאן ואמר 'כי תצא למלחמה וראית' בעיניי שכלך 'סוס' היינו היצר הרע שהוא סוס מוכן למלחמה בכל עת, משא"כ האדם 'ורכב' הוא כנגד הרכבת האדם שנוטה וחושקת לדברי ופיתויי היצר, 'עם רב ממך' הם כוחות הרעים שנוספו בו מחמת מעשיו הרעים.

אך עם כל זה 'לא תירא מהם' והטעם הוא 'כי ה' אלקיך עמך' פי' הן אמת אם היית בא למלחמה בכחך אין בך כח לעמוד במלחמה זו אבל כיון שה' אלקיך עמך כוחו גדול להצילך כי כשבא האדם ליטהר ימינו ית' מקבלתו ונדבק לה' והוא יכניע מיצריו.

ומוסיף בזה האוה"ח הק' שזהו ביאור המשך הפסוק 'המעלך מארץ מצרים' פי' כי זה מופת חותך שהשי"ת עוזר וסומך, דאף במצרים יצאו ישראל מן הקליפה אל הקדושה, והכל בעזרתו ית', עכ"ד ק.

ולפי"ז יתבאר שפיר כי מאחר שמצינו שעיקר מלחמת היצר היא בראש השנה, אזי יכול היה האדם להישבר ולהיכנע ח"ו מחמת ב' הסיבות הנ"ל המביאות מורך בליבו, ולכך מזכירין יציאת מצרים בראש השנה, כי בה טמון חיוזק גדול ליהודי הנלחם ביצרו כדברי האוה"ח הק', והוא שגם במלחמה רוחנית זו עוזרו הקב"ה וסומכו, כפי שהוציאנו ממצרים מן הקליפה אל הקדושה, ועל כן אל יירא ליבו ואל יחת מפניו.

(שוה"ט נעילת החג ראש השנה תשע"ט, ירושלים ת"ז)

ב'בית אהרן' איתא דתרועה ב' משמעויות יש בה א' שהיא מלשון שבירה שצריך לשבר כל המסכים וכל המקטרגים המבדילים בפניו, ב' תרועה היא מלשון רעות והתחברות. ויש להבין השייכות והקשר בין ב' פירושים אלו, ואמאי באמת ע"י אחדות אפשר לשבור המחיצות.

והנה ב'בני יששכר' (מאמרי חודש אלול) הביא בשם ה'רמ"ע מפאנו' להקשות בהא דאם איכא רוב זכויות אזי יצא כנוגה צדקו, וכן בהא דאמרינן בסדר תפילתינו 'אנו

מלאי עון ואתה מלא רחמים', שמכל זה חזינן דהשי"ת אזיל בדרך ויתור, ולכאורה הוא תמוה דהלא 'מלך במשפט יעמיד ארץ' וגו' (משלי כט, ד) וכל האומר הקב"ה וותרן וכו' (בבא קמא נ.). וביאר בזה ה'רמ"ע מפאנו' דאם הויתור הוי בדרכי התורה אזי אין זה מקרי ויתור, עכ"ל.

ולענייננו י"ל דהוי ויתור מדינא ובדרכי התורה, עפ"י הכלל ש'מלך פורץ גדר' (סנהדרין כ:) ויכול לנהוג כרצונו, אמנם כבר נאמר 'זיהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם' וגו' (דברים לג, ה) וברש"י וז"ל: בהתאספם יחד באגודה אחת ושלוש ביניהם - הוא מלכם, ולא כשיש מחלוקת ביניהם, עכ"ל.

וכן איתא ברא"ש על התורה וכמו"כ ב'דעת זקנים' דכשישראל יחד באחוזה ורעות אז הקב"ה מלך עליהם, דהרי 'אין מלך בלא עם' ולכן כדי שייקרא השי"ת 'מלך' בעינין שכלל ישראל יהיו יחדיו ועי"כ השי"ת נקרא מלך ויכול לפרוץ גדר.

וממילא יתבאר שפיר השייכות בין 'רעות' לבין 'שבירה', והוא דע"י הרעות ואחדות

אצל כלל ישראל אזי השי"ת נקרא מלך, וא"כ אזי 'מלך פורץ גדר' ויכול לשבר גדר זו ד'מלך במשפט יעמיד ארץ'.

ולפי"ז אפשר לבאר דברי הגמ' 'אמר הקב"ה אמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיבא לפני זכרוניכם לטובה, ובמה בשופר' (ראש השנה טו.) ובר"טב"א' מבואר ד'במה בשופר' הוא קאי בין אמלכיות ובין אזכרונות.

והביאור בזה הוא עפ"י הנ"ל דהלא שופר

הוא רומז לתרועה, על ב' הפירושים הכלולים בה כדאיתא ב'בית אהרן', ולפי"ז יתבאר שפיר דכיצד יש להמליך השי"ת, ע"י השופר, היינו ע"י הרעות והאחדות שהשופר רומז עליהם שע"ז נעשה השי"ת למלך, ואזי מתקיימת גם המשמעות השנייה דשופר, לשון שבירה, והוא עניין 'מלך פורץ גדר', שפורץ ומשבר גדר זו ד'מלך במשפט יעמיד ארץ', וממילא יבוא לפני זיכרוניכם לטובה.

(שוה"ט נעילת החג ראש השנה תשע"ט, ירושלים ת"ז)

# ועד החבורות דחסידי לעלוב בארה"ק בנשיאות ב"ק מן אדמו"ר שליט"א

## לעבן מיט רעבינס' שמועסן

כמה נקודות מתוך שיח"ק שזכינו לשמוע בקעמפ בנישטא דקייטא - אב תשפ"ד

**א.** ב'בית אהרן' (פסח, על פיט 'אומץ גבורותיך') גם מציעו ללשון זו "אהובי אחי תאמינו לי והוא מלא בכל הספרים, אשר מה שהיו צריכים הצדיקים הראשונים להשיג בכמה ימים וחדשים אפשר כעת לתקן בשעה אחת מחמת שכעת העולם הוא יותר בשפלות בבחי' רגל וכו", עכ"ל"ק.

עלינו להחשיב את לימוד התורה, לדעת ולהבין כמה הקב"ה נהנה ושש ושמח מעבודתנו בדורות אלו בפרט, כי בדורות אלו כל פעולה קטנה שלנו נחשבת הרבה יותר מבדורות הקודמים, כמה הוא ית' שש ושמח מ'יראת שמים' של. בחור, מהתגברות היצר של בחור בדורות אלו, איזה חשיבות גדולה יש לזה למעלה.

**ב.** כל אחד המתבונן קמעא רואה שבחור הזוכה להתעלות בתורה, להשליך עצמו לים התורה בהתמדה ושקידה, מיד ניכר עליו הדבר, עד שכל סביבתו מרגישה ורואה כי לפניו עומד בחור אחר לגמרי, וכדברי ה'ספרי' שהתורה נמשלה לאש, התורה עושה מהאדם מדות אחרת לגמרי, זה ניכר בהילוכו, כדיבורו, בכל העניינים.

**ג.** למעשה, בחור צריך לשאול עצמו היכן עומד אני בענייני תיקון המידות, עם ה'בין אדם לחבירו' שלי, לעשות חשבון הנפש, כתוב בספרי המוסר והעבודה שיש אדם שנולד בטבעיות לא טובה עם מידות לא מתוקנות, ויש אדם שהוא עצמו אינו כ"כ גרוע מטבעו אך הסביבה השפיעה עליו לרעה.

אך הדבר אינו פוטר את שניהם מלתקן מידותיהם, גם אם אדם נולד עם מידות כאלו, מוטל עליו לעבד ולתקן את מידותיו, עד שבכוח ההרגל הוא יזכך עצמו ויהפוך מידותיו הטובות לטבע שני.

צריך להתהלך ולזכור ש'לעולם יהא אדם - זיי א אמענטש', וכמו שאמר הרה"ק מהוסיאטין זי"ע בנו של הרה"ק מרוזין זי"ע, שאחד שמידותיו טובות הוא הנקרא 'אדם', ואם בנוסף למידותיו הטובות מקיים המצוות כהלכתם הוא הנקרא 'איש יהודי', ומידות היינו ענייני בין אדם לחבירו, אם לא עמלים על זה נשארים עם הטבע הראשוני והמידות הלא מתוקנות, ולכן צריכים להשקיע בזה עבודה לתקן ולעבד המידות.

**ד.** וכי יכולים אנו לשער את שכרו של מי שזוכה לעבוד על מידותיו, להחיות יהודי בסבר פנים יפות, להאיר פנים לזולת, לחזק ולשמח את השני, יהודי כזה מחייה כביכול את קוב"ה שהרי הוא ית' אינו יכול לראות יהודי בעניו, וא"כ מידה טובה מרובה, איזה שכר וחיים טובים נותן השי"ת לאדם המשמח את בניו, המחייה יהודי אחר ומנעים לו ומיטיב עמו, כשרואים אנו יהודי שזכה לחיים טובים ומאושרים במשך השנים, ייתכן מאוד שזה בגלל ששימח יהודים אחרים, כי כיבד את חבריו בישיבה והיטיב עמם, וזכות זו עומדת לו לעד.

בפרסום ראשון

הרב שמעון טיקוצקי

## שולחן הטהור מוצאי צום גדליה תשל"ח יומא דהילולא קדישא של רביה"ק

# כ"ק מרן אדמו"ר רבי שמעון נתן נטע זי"ע

וסעודת ברית מילה של הרה"צ רבי שמעון נתן נטע רוזנפלד שליט"א בן הדב"נ כ"ק אדמו"ר רבי שמואל צבי אלימלך הכהן זצוק"ל

מגזי הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א מחשובי החסידים ומעתיקי השמועה בחצה"ק

### עמל במסירות נפש

**פתח ואמר:** האבא (רביה"ק הרשנ"ג זי"ע בעל ההילולא) עמל ונתייגע בעבודתו בקודש, הוא עמל ונתייגע, וכמה פעמים במסירות נפש (בלשו"ק: דער טאטע האט געהארוועט, דער טאטע האט געהארוועט, א טייל מאהל מיט מסירות נפש).

**וסיפר:** בערוב ימיו, כשהאבא זי"ע היה בעיר יפו, כשהיה כבר היה חולה מאד ולא היה יכול ללכת אפי' פסיעה אחת, בשבת בבוקר ראו שהוא מכין את עצמו ללכת למקוה, והיה שם ש"ב הרה"ק ר' מרדכי בידרמאן מסוסנובצא הי"ד (בן הרה"ק ר' ירחמיאל יוסף זי"ע וחתן דודו הרה"ק ר' אלתר מסוסנובצא זי"ע) והיה מבקש מפניו מאוד שלא ילך כי המקוה היתה רחוקה.

אך אבי זי"ע לא נענה להפצרותיו וסיפר לו המשל שרופא אחד אמר לשיכור שלא ישתה יין, והוא כן שתה, ואמרו לו הלא הרופא אסר עליך, ואמר להם מדוע הרופא אמר ליי מפני שאם אשתה אמות, אבל בלא יין אני כבר מת. **וסיים:** אכן האבא זי"ע עמל בעבודתו וכמה פעמים מתוך מסירות נפש - דער טאטע האט געהארוועט א טייל מאהל מיט מסירות נפש.

### לכו אל הרה"ק רבי שמעון

**אמר:** אין קראקא פלעג אריין קומען צום טאטין א קרלינער חסיד - בימי מגורי אבי זי"ע

1 הדברים נכתבו בשעתו תיכף לשמיעתו, כל מקום שנאמר כאן אד"ש הכוונה לרבינו ה'ברכת משה' זי"ע.  
2 פעם התבטא רבינו ה'ברכת משה' זי"ע על הערצתם של דודו זקנו הרה"ק ר' אלתר מסוסנובצא וחתנו הרה"ק ר' מאטילע לאביו רביה"ק הרשנ"ג זי"ע בזה"ל: "ר' אלתר האט שטארק געהאלטן פון טאטן אלע שווערע קוויטלאך פלעגט דער שיקן צום טאטן, אבער ר' מאטילע איז געווען א גרויסער חסיד פון טאטן - דודי הרה"ק ר' אלתר אחז מאוד מאבי זי"ע והיה שולח אליו את הקוויטלך הקשים שהגיעו אליו להזכרה, אך חתנו הרה"ק ר' מאטילע הוא היה חסיד גדול של האבא".

3 בעניין כוחו הגדול של רבינו לפעול ישועה לאלו שהגיעו לגיל ההתייצבות לצבא, סיפר לי הגה"ח רבי שמואל אהרן וובר זצ"ל שהוא היה ממונה להביא המכתבים מהדואר לביתו של רביה"ק הרשנ"ג זי"ע בירושלים, פעם אחת היה עסוק מאד ושמר אצלו

ההצלה מהגיוס לצבא היה אבי זי"ע פועל הרבה ישועות ליהודים, וכבר היה הדבר ידוע ומפורסם בפולין, והיו נוסעים ומגיעים אליו ממרחקים גדולים כדי להיושע אצלו בעניין זה.

והיה זה פלא אצלו, לפעמים נכנס אליו בן עשירים, גבה קומה, והיה אומר לו אבי זי"ע 'אתה אינך צריך ללכת ל'מאכערס' (לעסקנים המשחררים מהגיוס ע"י כסף) ולפעמים נכנס בחור בן עניים וחלוש וכדו' ולו אמר שאין לו עצה עבורו כי אם ללכת לעסקנים.

פעם נכנס אחד ואמר אבי הק' שהוא לא רואה בשבילו שום עצה רק שיש לו אצלו 'קאפטן' ישן מארץ ישראל, ואמר לו שילבש אותו בעת שילך להתייצב לצבא, והלך אותו אחד להצבא, וכשרצו לעשות לו בדיקות לבש את הקפטן ואמר הרופא "מדוע הבאתם אצלי בן אדם משוגע..." ונתן לו מיד שחרור.

(בלשו"ק: איין מאל האט ער געהאלפן איינעם פון די שטעלערס (ההתייצבות להצבא) מיט א ארץ ישראלדיגען קפטן, ואמר אד"ש: אין שטעל'ן האט דער טאטע אסאך גיטאהן, און מ'האט שוין געוואוסט, מען פלעגט קומען צו פארן פון ווי ווייט<sup>3</sup>.

ס'איז גיווען א פלא, אמאל פלעג אריין קומען א בן עשירים א הויכער און א געשטעל, פלעג ער איהם זאגן אז ער דארף נישט גיין צו די מאכערס (פ' שהיו מצילים בעד כסף שהיו משלמים להם) וכשנכנס פעם אפי' בן עני או

בקראקא היה נכנס אליו חסיד קארלין, קראו לו ר' שלמה והוא התגורר בעיר קאשוב, הוא היה קודם עשיר (וגר ברוסיה) וכאשר נכנסו הבולשביקים נאלץ להימלט משם והשאיר את כל רכושו מאחוריו וישב בעיר קאשיב, והיה שבור ורצוף, כי לא היה לו מה לאכול, והוא היה רגיל תמיד להתנהג כדרך העשירים.

ופעם מתוך מרירות נרדם וראה את רבו הרה"ק הינוקא (רבי ישראל מסטולין) זי"ע בחלום והתחיל לבכות לפני רבו על גודל צערו על זה שנמנע ממנו לנסוע לרבו, כי בימים כתיקונם היה רגיל לנסוע תמיד ולהשיח לפני רבו כל מה שעל הלב, שכן חסידיו של הרה"ק מסטולין היו הרי כמו בנים אצלו - זיי זענען דאך גיווען אזוי ווי קינדער<sup>4</sup>.

ואמר לו הינוקא זי"ע: 'הרי לידך מתגורר הרה"ק ר' שמעון בידרמן שליט"א, סע אליו כל זמן שלא יכולים לבוא אליי, והיה ר' שלמה זה בא לאבי הקדוש לשאול ולהזכיר עצמו, והוא לא הכיר אותו מקודם, ואח"כ כשכבר היו יכולים לנסוע נסע להינוקא' והתחיל לספר לו את כל החלום ולא הניחו ה'ינוקא' לסיים הדברים ואמר לו, "מיר ווייסן - אנו יודעים מזה".

### ישועה ע"י קאפטן מארץ ישראל

**אח"כ אמר:** פעם אחת פעל אבי זי"ע ישועה לאחד להצילו מהגיוס לצבא הפולני, ופעל זאת על ידי 'קאפטן מארץ ישראל'. כידוע בענייני

את המכתבים שהגיעו לרביה"ק במשך כמה ימים, כעבור כמה ימים כשנכנס אל רבינו שאל אותו מיד האם לא הגיעו מכתבים בדואר? השיב לו ר' שמואל אהרן שאכן הגיעו כמה מכתבים בעניין ה'שטעלונגען' - יהודים שהזכירו עצמם בעניין ההתייצבות לצבא, והצטדק שסבור היה שאין הדבר דחוף כ"כ, ענה רביה"ק בכאב, "למה לא הבאת את המכתבים תיכף ומיד, כי כל אלו שהזכירו עצמם כאן בעניין זה נושעו - אלע וואס האבין זיך מזכיר געווען דא זענען געהאלפן געווארן".

ובעניין זה אספר, פעם אחת הייתי בביהמ"ד ויזניץ בבתי מילנר בירושלים בסעודת הילולא של הרה"ק האהבת ישראל זי"ע בב' סיון וישבו שם כמה מזקני חסידי ויזניץ וסיפר אחד מהם שאצל הרה"ק האהבת ישראל נכנס פעם יהודי שהיה צריך להתייצב לצבא והגיע להזכיר עצמו ואמר החסיד לה'אהבת ישראל' שיקבע עבורו כמה מעות יתן לפדיון, כדי שייצא

בזכות זה לחופשי, ביקש ממנו האהבת ישראל חמישים וארבע גילדן, והזהיר אותו שיתייצב לצבא והוא מברכו שייצא חופשי, כשחזר מויזניץ עבר בחצה"ק טשורטקוב הדבר היה עוד בחיי הרה"ק רבי דוד משה זי"ע והזכיר שוב את עצמו בעניין הצבא, אמר לו הרה"ק הרד"מ שלא יתייצב בשום אופן בפני הצבא.

נכנס החסיד למבוכה גדולה ולא ידע מה לעשות, כי מצד אחד הרה"ק מויזניץ אמר לו שיתייצב ומצד שני הרה"ק מטשורטקוב הזהירו שלא יתייצב, מרוב מבוכה החליט לחזור לויזניץ אל האהבת ישראל וסיפר להרה"ק דברים כהוויתן שהרה"ק מטשורטקוב ציווה עליו שלא יתייצב. אמר לו האהבת ישראל: לאמיר צו ליב טאהן דעם עלטער פעטער (הבה נקיים את דברי דודי זקני - שכן האהבת ישראל היה נינו של הרה"ק מרוזין) וייסט דו וואס שטעל זיך נישט דינסטיג, שטעל זיך דאנארשטיג, אל תתייצב ביום שלישי אלא

חלש היה אומר: לו שאין לו שום עצה בשבילו רץ שילך אצל מאכערס.

פעם נכנס אחד ואמר אבי הק' שהוא לא רואה בשבילו שום עצה, רק שיש לו קפטן ישן מארץ ישראל וכו'.

### דברים שמימיים

אח"כ סיפר מהיענדזובער רב' שהיה חתן החאנטשינער<sup>5</sup> ובא מכתב ממנו שאביו הרב הזקן נחלה בדלקת הריאות משני הצדדים רח"ל והיה כתוב בו שכל הרופאים אומרים נואש לחיי.

והתבטא אד"ש: וכי מתי היה לאבי זמן לכתוב מכתבים? רק לפנות בוקר, והסדר היה שהוא כתב את המכתב ולאחר מכן נתן לבני הבית לכתוב את הכתובת על המעטפה ולשלחה, אמנם כאן ביקש קודם שכבר יכתבו על המעטפה את הכתובת בטרם כתב את המכתב.

(בלשו"ק: ווען האט דער טאטע געהאט צייט צו שרייבן א בריוו? נאר פארטאגס, היה הסדר בכל פעם שהוא כתב את המכתב והיה נותן לבני ביתו שיכתבו את האדרעס' וכאן אמר מקודם יכתבו את האדרעס ויתנו לו את זה, ואחר כך נתן לי את המכתב לשלחו בתיבת הדואר).

אני ראיתי שזה ליענדז'וב, חשבתי שהמכתב כבר יגיע אחרי פטירתו, והנה זה המעטפה הייתה עוד מעט טובה, פתחתי את המכתב וראיתי שהיה כתוב בו וזה לשונו 'עשיתי פדיון נפש עבורו וראיתי שאין שום חשש לחליו ומהרה יקום מחליו', לא רציתי לשלחו מפני כבוד אבי, אך אח"כ החלטתי יהיה מה שיהיה ושלחתי את המכתב.

אחרי כמה ימים בא מכתב בחזרה מיענדז'וב שהוא כבר מרגיש טוב והולך כבר, הוא היה אז זקן והיה חי אחר כך כמה שנים, וסיים האד"ש: **אצל האבא זי"ע ראו דברים גבוהים, דברים שמימיים - בארן טאטן האט מען גיזעהן הויכע זאכן, הימעל זאכן.**

### א גאנצער יוד

אח"כ אמר להגה"ח ר' שמואל אהרן וובר זצ"ל: איך אמר לכם זקני רביה"ק הרדצ"ש זי"ע אודות בנו - אבי זי"ע, שמעון שלי הוא יהודי

ביום חמישי, וכן עשה ואכן נשתחרר מהצבא. כעבור תקופה אחד מבני משפחתו של אותו חסיד נחלה והיה מסוכן, נסע החסיד אל האהבת ישראל ואמר באותו הלשון שאמר בפעם הקודמת, שהרבי יקבע עבורי כמה מעות עליי לתת לפדיון נפש, הפעם אמר לו האהבת ישראל שמונה עשרה גרייצער, סכום הרבה יותר קטן ללא השוואה לפעם הקודמת, אותו חסיד שלא היה בטלן הרהיב עוז ושאל את הרה"ק מדוע בפעם הקודמת שמדובר היה בעניין הגיוס לצבא דרש הרבי סכום כה גדול, והפעם שמדובר בעניין של פיקוח נפש מבקש הרבי סכום כה קטן, השיב לו האהבת ישראל "וואס פארשטייט איהר נישט, פריער האב איך געהאט צו טאהן מיט א בעל בחירה, אבער א צינד האב איך צו טאהן מיטן אב הרחמן אליין - מה אינכם מבינים, בפעם הקודמת כשבתם בעניין הצבא היה לי עסק עם בעל בחירה (אנשי הצבא) אך הפעם עליי לפעול אצל אב הרחמן, הרבוע"ש בעצמו..."

שלם - ווי האט דער זיידא זי"ע איך גיזאגט? מיין שמעון איז א גאנצער יוד<sup>8</sup>.

### החתונה בקראקא

אח"כ אמר: הרה"ק ר' אברהם יוסף איגרא זי"ע מז'לין, חותן הרה"ק ר' מרדכי נאדבורנער זי"ע, הוא היה השדכן של אבי זי"ע בזיוו"ש בקראקא הוא ערך את כל החתונה והוצאותיה (בלשו"ק: דער ז'לינער איז געווען דער גאנצער שדכן (בזיווגו השני של רבינו בקראקא) און ער האט געמאכט די גאנצע חתונה אויף זיין חשבון).

**והתבטא:** דער ז'לינער איז געווען א גאון, ער האט געדרוקט דער 'איגרא רמה' פון (זקנו) הגאון ר' משולם איגרא מיט זיינע הגהות, און ער איז געווען א רבי אויכט - הרה"ק מז'לין היה גאון, הוא הדפיס את הספר 'אגרא רמה' מזקנו הגאון ר' משולם איגרא מעוטר בהגהותיו, והיה גם כן רבי.

### נסתלק בקארלין

אח"כ שהזכירו לו היום הוא יא"צ של בנו של הרה"ח ר' חיים אשר בוכוואלד ז"ל מחשובי חסידי קארלין, אמר: אני הכרתי את האב ואת בנו, ר' חיים אשר נסתלק בקארלין אצל הפריינקפורטר זי"ע - איך האב געקענט דעם טאטן מיט זיין זוהן, ער (ר' חיים אשר) איז נפטר געווארן בארן פריינקפורטר.

### וכי מתי היה לאבי זמן

אח"כ אמר: וכי מתי היה לאבי זי"ע זמן פנוי? אבל עבור קרלין סטולין היה לו זמן, אני זוכר שבימי מגורי אבי זי"ע בקראקא היה מגיע לקראקא חסיד קארלין בשם ר' אהרן פינצ'יק ז"ל, הוא עסק במכירת גבינה מיובאת משווייץ, והיה מגיע לקראקא לעסוק במכירת הגבינה והיה מתאכסן בביתו של אבי, והאבא היה מפנה מזמנו עבורו ודואג לו לכל צרכיו.

אני לא ראיתי בו שום דבר מיוחד, ואף נדמה היה לי שהוא מעט מגולח בזקנו, הוא ישן אתי בחדר, אך בבוקר כשהתעורר ואני עוד שכבתי שמעתי איך הוא אומר ברכות התורה והפנים שלו בערו מרוב התלהבות...

וסיים: עבור קרלין כבר היה לאבי זי"ע זמן, הוא היה יושב ומתוודע עם אותו חסיד.

ובריכו הרה"ק והחולה נתפא.

4 הגה"צ ר' יחיאל ישעיה ויינברג, רבה של העיירה יענדזוב בפולין.

5 הרה"ק ר' חיים שמואל מחנטשין זי"ע נכד החוזה מלובלין זי"ע

6 הגאון רבי אהרן ויינברג זצ"ל.

7 פעם כשסיפר זאת רבינו הוסיף בזה"ל "איך בין געווען א חסיד פון טאטן, נאר דא האב איך מורא געהאט פאר זיין כבוד - אני הייתי חסיד של האבא אך כאן חשתי לכבודו".

8 הגה"ח ר' שמואל אהרן וובר זצ"ל היה מספר גופא עובדא היכי הוה: ר' שמואל אהרן היה כותב המכתבים בבית רביה"ק הרדצ"ש זי"ע, ומנהגו של רביה"ק הרדצ"ש זי"ע כשהיה כותב מכתבים לבנו רביה"ק הרשנ"ן זי"ע בימי שבתו בקראקא מעולם לא היה מכתיב את השורות הראשונות והתארים, והיה ר' שמואל אהרן כותב מדעתו את פתיחת המכתב

(בלשו"ק: ווען האט דער טאטע געהאט צייט? נאר פאר קרלין סטולין האט געהאט צייט. אני זוכר שהיה בא לקראקא קארלינער חסיד אהרן פינטשיק, ער האט געהאנדלט מיט שווייצער קעז, פלעג ער קומען אין קראקא פארקויפן און דער טאטע פלעג זאך אפגעבין מיט איהם, ער פלעגט שלאפן ביי אונז.

איך האב נישט גיזעהן ביי איהם קיין משהו מיוחד, נדמה היה לי שזקנו מעט מגולח, הוא ישן אתי בחדר ואחר כך כשקם בחדר ואני עוד שכבתי שמעתי איך שהוא אומר ברכת התורה און די פנים האט געפלאמט. וסיים פאר קרלין האט ער שוין גיהאט צייט און דער טאטע פלעג פאר בריינגען מיט איהם).

### לשמוע את הקידוש שלו

אח"כ אמר: זאת גיליתי אני בעצמי, בתקופה שאבי זי"ע היה גר בשכנות עם החסיד רבי משה יוסף הלטובסקי זצ"ל מגדולי חסידי קארלין, אזי החדר הפנימי של הבית היה נושק לביתו של ר' משה, וכששמע אבי שר' משה עושה קידוש בשבת היה רץ לחדר הפנימי כדי לשמוע את הקידוש שלו, הם היו בידידות עמוקה ביניהם.

(בלשו"ק: דאס האב איך מגלה גיווען, ווען דער טאטע האט גיוואוינט בשכנות מיט ר' משה'לן הלטובסקי והחדר הפנימי היה נושק לבית ר' משה וכששמע שר' משה עושה קידוש, היה רץ לחדר הפנימי לשמוע את הקידוש, זיי האבין זאך זייער שטארק ליב געהאט.

### אין לי שום נגיעה

אח"כ אמר: בספה"ק 'בית אהרן' כתוב על מאמר חז"ל 'מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי', יגיעו לשון נגיעה, אני איני שקרן, לי אין כלל נגיעה באבי זי"ע, לא בתורתו, לא בעבודתו, ולא ביראת שמים שלו, אך השי"ת מסייע.

(בלשו"ק: אין 'בית אהרן' שטייט, מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, יגיעו לשון נגיעה איך בין נישט קיין ליגינער, איך האב נישט קיין נגיעה אין טאטין נישט אין תורה, נישט אין עבודה און נישט אין יראת שמים. וסיים: דער רבש"ע העלפט. א גוט יאהר?.

ורביה"ק היה מתחיל להכתוב רק את גוף המכתב, פעם אחת עלה בדעתו של ר' שמואל אהרן לכתוב 'צו מיין טייערער ליבן קינד - לכבוד בני אהובי' ותוך כדי כתיבת מילים אלו נענה ר' שמואל אהרן באזני רביה"ק 'נו ר' שמעון איז דאך טאקע א טייערער - רבי שמעון הוא הרי באמת יקר', מיד הגיב על כך רביה"ק הרדצ"ש 'מיין שמעון איז א גאנצער איד - בני שמעון הוא יהודי שלם'.

9 תיקון: במדור 'פירוורים משולחן גבוה' פר' כי תצא הזכרנו את הרה"ח המפואר ר' ישראל ויצהנדלר ז"ל שהיה חתנו של הרב ברלב בתל אביב והיה שכנו של רבינו ה'ברכת משה', על כך מתקן אותנו אחד מבני המשפחה שליט"א "השם טעות וצ"ל 'בר נתן', הוא היה חתנו של הרה"ח ר' ישעי' בר נתן, מחסידי אמשינוב אף הוא. (הוא לא התגורר ברח' מוהליבר, וכמדומה אף לא כ"כ קרוב, אולם במרחק הליכה של כרבע שעה)

# קדוש השם מכובד

צרו סיפורי קודש לקראת יומא דהילולא של

## רביה"ק רבי שמעון נתן נטע מלעלוב זיע"א - ג' תשרי תר"ץ

כעת אזר עוז ופנה אל הרבי. "מדוע לא ענה לי הרבי אתמול על השאלה?"

"וכי נביא אני?!" השיב לו רבי שמעון בתמיהה. "מניין אדע להשיב לך על אתר? הלא אני בקי בטיב טחנות קמח ועסקיהן. כל כוחי הוא לעמוד בתפילה ולבקש מהקב"ה שיזמין לי עצה טובה עבורך. כוונתי הייתה כי בתפילת מעריב כשאבקש 'ותקננו בעצה טובה מלפניך', אתפלל ואכוון שיחוננו אותי משמים בעצה טובה עבורך. ולכן יעצתי לך לשוב אלי למחר. וזאת אוכל לומר לך, אמש לאחר תפילת מעריב ובקשת 'ותקנו בעצה טובה מלפניך' נפל במחשבתי כי לא כדאי שתרכוש את הטחנה."

שמע ר' אברהם יששכר את דברי הרבי, ואף שבעיני בשר לא היה נראה שיש הסבר לאי קניית הטחנה שיכולה הייתה להעשירו בעושר רב, קיבל את דברי קדשו ונמנע מקנייתה.

כיון שכך מצא את עצמו מתגלגל שוב מפרנסה לפרנסה, עוסק בזה ובוזה, בכח ובכח ומזלו הלך מדחי אל דחי, עד שהחליט בדעתו כי אם מצב פרנסתו עד כדי כך גרוע וקשה, מה לו להתגורר בפולין. יעלה לארץ הקודש - בה אף אם יותר מחוסר פרנסה, על כל פנים יקיים מצוות ישוב ארץ ישראל, וכך אף אם שכר עולם הזה אין בידו, אך על כל פנים יזכה לשכר הגדול של הרואים את פני ארץ הקודש.

וכדרך שעלה במחשבתו כך עשה, קם ונטל את כל בני משפחתו והתיישב בארץ ישראל. ברם, גם בהגיעו הנה לא הפך עשיר גדול. העשירות - כך עשה רושם, נותרה בטחנת הקמח...

חלפו שנים ארוכות, ר' אברהם יששכר כבר הפך יהודי בא בימים ועדיין מנקרת בקרבו שאלה שאינה נותנת לו מנוח. לימים נסתפח לחצר הקודש של רביה"ק הברכת משה בתל אביב, אחרי שהיה מקושר רבות בשנים אל הרה"ק רבי אלתר מסוסנובצא כנ"ל. יום אחד סיפר לאבי מורי הגה"ח שלמה מנחם זצ"ל את המעשיה שקרתה עמו ושטחה בפניו. "כך וכך היו הדברים" שח באוזניו את התגלגלות הפרשיה "מה אומר לך ומה אדבר. מעולם לא הרהרתי אחר דבריו של הצדיק, אולם בסתר לבי מנקרת תמיהה, אף שחלפו ממנה כבר עשרות שנים. מדוע יעץ לי הרבי שלא לקנות את הטחנה?! והלא הייתה זו עצה טובה של ממש אילו קנייתה!"

"ומדוע אתה חושב שהייתה זו עצה טובה?" - שאלו אבי, ור' אברהם יששכר השיב וסיפר על שותפו ר' משה טוביה. "הלה הלא לא נטל עצה מן הרבי. כיון שלא רציתי להיכנס עימו בשותפות, התאמץ במיוחד עד שהשיג את כל

נסיבות הזמנים ומצוקות העיתים גרמו לו להרה"ק רבי שמעון נתן נטע זיע"א מלעלוב (הראשון - אביו של רביה"ק הברכת משה זיע"א), שייאלץ לעקור מארץ הקודש אותה איו אבותיו מכוון לשבתם, ולעבור ולהתגורר לפרק זמן ממושך בעיר הגדולה לאלוקים - קראקא בגליציה שבפולין. בקראקא הכירוהו הכל כבנם של קדושים וקדוש עליון בזכות עצמו, לפי שצורת פניו הקדושה והנהגותיו הפלאיות ענו בו בפני עצמן כשהן מביעות את רום קדושתו. כיון שכך החלו מסתופפים בצלו, אברכים בני עליה לצד סוחרים ואף סתם 'עמך', כשהם נהנים מזיו קדושתו ומעצותיו המחכימות והמאירות.

באחד הימים הגיע אליו אחד ממקורביו, ר' אברהם יששכר פרדס שמו, (שמוצא משפחתו היה מהעיירה סוסנובצא עליה כתבנו בשבוע שעבר) ושאלה בפיו:

"רבי" סיפר לו, "לא קלה פרנסתי. עלי לעסוק בשלל דברים כדי להוציא מהם פרנסה בדרך כבוד. אך הנה בא אלי אחד משותפיי ובפיו הצעה קוסמת. לא הרחק מכאן בכפר היושב על יובלו של אחד הנהרות הגדולים הזורמים בסביבה, עומדת כעת למכירה טחנת קמח. הנהר שוטף במימיו הרבים את גלגלי הטחנה ואלו מסובבים מערך שלם של גלגלים המניעים את אבני הריחים במהירות עצומה. כך ללא כל טרחה ניתן לטחון כמות אדירה של חיטים ולהופכן לקמח. העסקה משתלמת במיוחד כיון שהטחנה עומדת כעת למכירה במחיר מציאה, אולם אמרתי בליבי" - כך סיים ר' אברהם יששכר, "כי לא אעשה דבר עד שאטול עצה מן הרבי. מה דעתכם אם כן? האקנה את הטחנה?" - סיים את שאלתו מצפה לתשובה חיובית ומהירה.

"שוב אלי מחר" ענה לו הרבי "ואענה לך תשובה".

תמה השואל מדוע לא כעת, אבל אין מהרהרין אחר דברי הצדיק. הלך ר' אברהם יששכר מעם הרבי, וזה המשך בסדר יומו שכולו תורה ותפילה מתוך קדושה וטהרה.

למחרת שב אל הרבי. "נו?" - הביעו פניו את השאלה מבלי אומר ודברים "לקנות את הטחנה?"

"לא, עצתי היעוצה לך שלא תקנה את הטחנה" ענה לו הצדיק.

פניו של השואל התעננו. הוא ציפה לתשובה חיובית שתניב ממון רב ולא העלה בדעתו תשובה שלילית.

ישבו חסידים והשיחו בשגב קדושתו של הרה"ק רבי משה מלעלוב זיע"א. בליבו של אותו צדיק - בנו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב וחתנו של ה'יהודי הקדוש', אשר בימים ההם ישב בכבודו של עולם בכהונתו כאב"ד העיר פשעבורז' שבפולין, החלו מתנוצצים רשפי אהבה וגעגועים לחון את עפרה של ארץ הקודש. לא פשוטה הייתה ההחלטה. הוא היה כבר בשנות חייו המבוגרות - כמעט בן שבעים וארבע ובימיו נחשב היה הדבר לזקנה מופלגת, כמו אילו יספרו לכם היום דרך משל על זקן בן מאה ועשר שנים.

ברם, הוא לא שת ליבו לכל החששות והמניעות הרבות שהחלו מיד צצות ועולות ובשלהי שנת תר"י כבר יצא את פולין אחר שנפרד מכל גדוליה ומנהיגיה ואחר שנטל את ברכתם של צדיקי הדור בשאר מקומות מושבותיהם, ואשר מהם שהבטיחו לו כי יזכה ששושלת הקודש שלו תימשך בארץ הקודש. מפולין עשה דרכו לכיוון רומניה ומשם שט עם מלווי לאיסטנבול שבטורקיה. משם לאחר תלאות מרובות הגיע לארץ הקודש.

עודו בפולין הבטיח שעם בואו ארצה יבוא אל הכותל המערבי ולא ינוח ולא ישקוט עד שירעיש שם עולמות ויביא את משיח צדקנו ואת הגאולה השלמה. ברשותו הייתה כוס הקידוש של ה'חווה' מלובלין זיע"א והוא הבטיח שיבוא עימה אל הכותל וכך יחיש את הגאולה. ברם, משאלתו זו לא עלתה בידו. עם בואו ארצה נפל למשכב ומחלתו הלכה והחמירה. לכשנכנס בין החומות, נפלה כוס הזכוכית היקרה על הארץ והתנפצה לרסיסים, ולבו של הרבי ניבא לו רעות. הכוס שהחזיקה מעמד בכל תלאות המסע הארוך והקשה נשברה דווקא עתה! ואכן, לבסוף כאשר נשאוהו בניו על מיטה אל הכותל, מנע מהם מטר אבנים שהשליכו עליהם הפורעים הערבים מלהגיע אל הכותל. הרה"ק רבי משה זיע"א הסתלק אפוא מבלי שעלה בידו להגשים את משאלתו הקדושה.

עודם משיחים באותו סיפור נענה אחד מן היושבים והזכיר את מליצתו של אחד מזקני החסידים שהיה אומר תדיר "אמתי! רבינו הרה"ק רבי משה לא זכה להחיש את הגאולה. אולם בעולות ארצה עם כל בני משפחתו, אשר פרו ורבו בה, הציל רבבות מנכדיו מליפול בידיהם של המרצחים הנאצים ימ"ש. הקלה היא בעיניכם?!"

נענה אחד מן היושבים סביב השולחן ואמר, כיו שבאתם לומר כן, שמעו ואספר לכם את שאירע עם נינו של הרה"ק רבי משה, הלא הוא הרה"ק רבי שמעון נתן נטע מלעלוב זיע"א.

הממון הדרוש כדי לקנות את הטחנה. ואכן כפי שצפו כל המומחים שנדרשו לשאלה, הטחנה הניבה לו רווחים עצומים, עד כדי כך שאחריה רכש עוד טחנת קמח ועוד טחנת קמח. לא ארכו הימים והוא הפך לגביר עצום שכל פולין היהודית הכירה את שמו. ואילו אני? ובכן הלא ראיתם כיצד אני נראה..."

- "והיכן הוא מתגורר כיום?" בירר ושאל אותו אבי.

- "ובכן", השיב ר' אברהם יששכר במבוכה, "מן הסתם תחת כסא הכבוד, במקום לו זוכים הרוגי מלכות על קידוש ה', שכן לא עבר זמן רב מאז שהנאצים פלשו לפולין ועד שנטלוהו עם כל בני משפחתו והוציאום להורג..."

"ואתה יושב כאן בארץ ישראל חי וקיים, זכית להעמיד דור ישרים מבורך - בנים, חתנים ואף גם נכדים ב"ה, ועדיין אינך מבין עד כמה הייתה עצתו של הרבי עצה טובה באמת!?!..."

### אשאל את אבא

סיפר לי הרה"ח המופלג הישיש רבי אשר אלטר גלויברמן שליט"א מעשה נורא ששמע מהרה"ח רבי שמעון קאפ ז"ל ששמע מאביו הרה"צ רבי יעקב אשר קאפ זצ"ל.

בשנה הראשונה בה חזר רביה"ק הרשנ"ן מקראקא, בהתקרב יום ההילולא של אביו רביה"ק הרדצ"ש, לקראת יום ה' אלול תרפ"ו, היה דיון בין הרבי ובין החסידים ובראשם הרה"צ רבי יעקב אשר קאפ היכן לערוך את סעודת ההילולא.

הרבי אמר, נערוך את השולחן כאן בבית. (וכנראה היה טעמו מפאת העניות המרודה עד כדי כך שלא היה בביתו אף פרוטה לקניית צרכי הסעודה, וכפי שיעיד הסיפור הבא).

רבי יעקב אשר אמר, עדיף בבית הכנסת. ברוב עם הדרת מלך. כבודו של הצדיק הוא לערוך השולחן במקום גדול כמו היכל בית הכנסת ולא בבית.

מכיוון שלא הגיעו לעמק השווה נענה הרבי ואמר לרבי יעקב אשר בשיא הפשטות:

מחר ביום ההילולא של אבא, כשאעלה על הציון אשאל אותו בעצמו היכן לערוך את השולחן!...

רבי יעקב אשר נשתתק ברוב תדהמה ואישתקיל מילוליה.

למחרת עלה קהל הקודש דחסידי לעלוב לציון במרומי הר הזיתים, אמרו את מזמורי התהילים והתפללו, ואחר שאמר קדיש על ציון אביו היטה הרבי הרשנ"ן את ראשו על ידו ונשען על המצבה זמן מה. מבין כל הנוכחים והחסידים שעמדו מסביב, רבי יעקב אשר היה היחידי שידע מה מתרחש שם ולבו כמעט ועמד מלכת.

בעת רדתם מדרך הצרה אל המסילה הכבושה בשיפולי ההר, נענה הרבי ואמר לרבי יעקב אשר. ושוב, בפשטות כאילו היו אלו דברים של מה בכך:

"שאלתי את אבא והוא אמר לי כדברך, לערוך את השולחן בבית המדרש".

וכך היה...

### ויתן לך...

סיפר לי אבי מורי הרה"ח רבי שלמה מנחם ויינשטוק זצ"ל מעשה ששמע מהרה"ח ר' יהושע ציינורט זצ"ל בנו של הרה"צ ר' אברהם אביש ציינורט זצ"ל, גיסו של רביה"ק הרשנ"ן זיע"א (אחיה של הרבנית הצדקנית מרת חנה רייצא ע"ה, אמו של רביה"ק הברכת משה זיע"א)

היה זה ביום ההילולא של האדמו"ר רביה"ק הרדצ"ש זיע"א שחל להיות ביום ראשון ה' אלול תרפ"ו. באותה שנה בחודש מרחשוון שב הרבי הרשנ"ן מקראקא לאחר שהות של שנים רבות והחל לנהל את העדה הקדושה. והנה אתא ובא יום ההילולא של אביו וקעת, בשונה משנים הקודמות, עליו לנהל את השולחן הטהור בירושלים, לפני עדת החסידים שהסתופפה בצל אביו, ולהגיש סעודה.

תנאי העניות בימים ההם למעלה מהבנתנו, בני דור השפע כאשר לא חסר כלום, באותם ימים לא היה כלום. ביתו של הרבי הרשנ"ן היה ריק מכל ולא היה כסף לקנות אפילו "שווארצע ברויט", לחם שחור עם מעט שמן זית וקצת הערינג לצורך הסעודה, ומי מדבר על יותר מזה... עדת החסידים בירושלים הייתה עניה 'בדלי-דלות משכונתיה', ואם מישוהו כבר הביא לבית האדמו"ר איזו נתינה, הרי היו אלו ממש פרוטות עלובות שלא הספיקו אפילו בשביל כמה ככרות לחם.

והנה נכנס הרה"ח רבי יהושע (ר' שייע) לבית דודו הרבי ביום ראשון לפני הצהריים, ותיכף עם כניסתו מפטיר הרבי הרשנ"ן ואומר "אה, עכשיו אני מבין. קעת הכל הוסבר לי והתיישב אצלי".

התפלא ר' שייע ושאל את דודו הרבי בנימוס, "איני מבין מילה וחצי מילה".

הסביר לו הרבי הרשנ"ן זיע"א. "אמש, במוצאי שבת קודש ישבתי מודאג מאד. יען כי צריך לערוך סעודת הילולא לכבוד הארציטי של אבי מורי הקדוש, ואי אפשר להכין סעודה כשאין אפילו מטבע אחד בכיס. מקודם נפלה עלי תנומה ואראה בחלומי את אבא כשהוא אומר לי "ויתן לך". לבי אמר לי שלא דבר ריק היה החלום ואבא ביקש לרמוז לי משהו. ולא ידעתי לפרשו. עתה שראיתי אותך נתבהר לי הדבר. הדק היטב. אתה הרי לא אמרת אמש במוצאי שבת "ויתן לך" לפיכך תתן להוצאות הסעודה גרושים כמנין ויתן לך".

באותו רגע טפח ר' שייע ציינורט על מצחו וקרא בבהלה ותדהמה, אוי, נכון. בכל מוצש"ק אני אומר ויתן לך, ואמש שכחתי לומר. קעת הדוד היקר הזכירני.

חיך הרבי הרשנ"ן במאור פנים ואילו ר' שייע שקל לידיו 516 פרוטות שהצטברו ביחד ליותר מחמש לירות ובהם קנו לצרכי הסעודה שנערכה בסופו של דבר בבית המדרש (כמובא בסיפור הקודם) ולא חסרו באותה הסעודה לחם שחור, שמן זית ודג מלוח...

### "שמע ישראל" מתוך שינה

סיפר כ"ק האדמו"ר רבי יעקב מטשקאווע זצ"ל (אביהם של הגאון הצדיק רבי משה

הלברשטאם זצ"ל וכ"ק האדמו"ר מטשקאווע שליט"א) כי בהיותו בפולין נזדמן לו פעם אחת לנסוע ברכבת עם רביה"ק הרשנ"ן זיע"א, והיה דרכו של רביה"ק שבהיותו בנסיעה הניח עצמו לנמנם ולפוש קמעא מעבודתו הקדושה (ובנו רביה"ק הברכת משה זיע"א היה אומר על כך במתק שפתיו, "הרי אבא הקדוש, מתי היה לו זמן לנוח? תמיד היה שקוע בעבודתו הקדושה ללא סוף וללא קץ. [סדר יומו של הרשנ"ן התחיל לפנות בוקר ונסתיים לפנות בוקר]. לכן ברכבת שאי אפשר לעשות כלום נהג לנוח"). וכך היה גם בנסיעה זו שנתנמנם ונרדם. בעל המספר ישב אתו בקרון והנה פתאום אירעה התנגשות רכבות, והרכבת שבה נסעו התנגשה ברכבת שבאה מולה, ובאותה שנייה של ההתנגשות, מתוך שינה צעק רביה"ק הרשנ"ן "שמע ישראל".

וציין הרבי מטשקאווע זצ"ל כי הכל הפליאו דבר מוזר שהתברר בתאונה זו. שום יהודי מנוסעי הרכבת לא נפגע אפילו פגיעה קלה ולעומת זאת, בין הגויים נוסעי הרכבת היו הרוגים ופצועים.

### 19 שנה ושלושה חודשים

בשבת חנוכה תשכ"ד נסע אבא מארי אל הרבי הברכת משה זיע"א לתל אביב, ושם היה נוכח הרה"ח הישיש רבי דוד זלצברג ז"ל מארגנטינה שהכיר את הרבי הרשנ"ן זיע"א בפולין והוא סיפר לא"מ מעשה זה:

פעם אחת נזדמן רביה"ק הרשנ"ן לעיירה ביאלעביז'יג ושהה שם זמן מה. באו אליו בני זוג ושחו לפניו צערם על כי הם כבר נשואים תשע עשרה שנה ועדיין לא נפקדו בזרע של קיימא, ולכן בדעתם להיפרד בגט פיטורין ובאו לבקש הסכמתו לצעד גורלי זה.

הרבי ביקש מהם לחכות עוד שלושה חודשים ואח"כ שיחליטו.

מה הם שלושה חודשים לעומת 19 שנה... לכאורה נראה היה הדבר כצעד חסר סיכוי, אבל השניים שמעו בקולו של הרבי והחליטו לשוב הביתה ולהמתין עוד שלושה חודשים.

בתוך פרק הזמן הזה - נפקדה האשה בפרי בטן ולפקודת השנה נולדו להם תאומים!

### כשהרבי לא נפרד...

כאשר עלה הרשנ"ן מן הגולה בשנת תרפ"ו היה נכנס אצלו באופן תדיר יהודי משכונת בית ישראל, ששמו היה הרה"ח ר' שמאי יקר זצ"ל והיה מביא לרבי באופן קבוע דמי מעמדות מכובדים בסך של שתי לירות לחודש, סכום חשוב באותם ימים שיכול היה לסייע רבות בפרנסה והחזקת הבית. פעם נשאל ר' שמאי מה הסיבה לנתינה מכובדת זו. פתח וסיפר:

כשהייתי דר בקראקא לפני עלייתי ארצה החזקתי למחייתי בית מלאכה לזיקוק ספירט, מחתרת ללא רישיון. פעם העמדתי דוד שלם מלא ביין לצורך זיקוק האלכוהול ומתוך שידעתי כי עד שתרתח החבית יארכו כמה שעות ומה אעשה בזמן זה, אלך אצל הרבי הקדוש הרשנ"ן ואשהה בצל קדשו לשעה של קורת רוח. כך עשיתי והלכתי אליו ואמנם



הרבי קיבלני בסבר פנים יפות ועשה עמי "פארבריינגען" בסיפורי צדיקים ודברי תורה. אלא שעברו שעה ושעתיים והרבי אינו מסיים. נעשיתי קצר רוח וישבתי 'על סיכות' כי ידעתי שהחבית שהעמדתי על האש כבר הגיעה בינתיים לכלל רתיחה, ועוד מעט הכל יתאדה והספירט יתאדה ואני אשאר בלי כלום. רצתי לקום ממקומי ולהציל את חבית הספירט, אבל הרבי עיכבני עוד ועוד ולא הניח לי ללכת. הוא לא נפרד ממני ואני לא אלך בלי לקבל ממנו ברכת הדרך. בינתיים כבר עברו שלוש שעות, ואז אמר לי הרבי שלום והניח לי לחזור הביתה. כשהגעתי הביתה קיבלו את פני בני משפחתי הנרעשים וסיפרו לי כי בזמן העדרי היתה כאן המשטרה שהגיעה בעקבות הלשנה שאני מייצר י"ש ללא רישיון. והי כבואם כבר התאדה הספירט כולו ונשארו רק כלים ריקים, והשוטרים עזבו את המקום כלעומת שבאו מחוסר ראיות לפשע...

### בלי מקווה למה לי חיים?

בשנת תרפ"ט חלה הרה"ק הרשנ"ן בגרונו במחלה הידועה והרופאים שבירושלים אמרו שהם אינם יכולים להועיל לו במאומה. והמליצו לנסוע לפאריז ששם היו בתי חולים גדולים ורופאים מומחים וידועי שם. המשפחה נטתה להסכים, כי מצבו של הרבי הקדוש היה איום ונורא וסכנה מוחשית נשקפה לחייו. ברם, דעתו של הרבי עצמו לא הייתה נוחה מהנסיעה ואמר במפורש שאינו רואה מה תוכל הנסיעה לפאריז להועיל לו. (ואמנם עיניו הטהורות ראו נכוחה, כידוע שהרופאים בפאריז לא הצליחו לעזור לו כלל וכלל). אלא שרבינו לא רצה לסמוך על דעתו והוא כינס עשרה אנשים - כל בי עשרה שכינתא שריא - שידונו ויחליטו האם ייסע או לא. ישבו אז מנין אנשים שכללו את שלושת בניו ובראשם רביה"ק הברכת משה ושני אחיו וחשובי החסידים ובתוכם הרה"צ יעקב אשר קאפ והגה"ח שמואל אהרן ובר. ולאחר דיון ממושך הוחלט לשמוע בקול הרופאים ולנסות את דרכי הריפוי בפאריז. הרש"א ובר נסע אז ללוותו עד יפו משם הפליג באונייה לפאריז. הוא שבת שם בבית מלון ביפו לפני הנסיעה. גם אחותו הרבנית הצדקנית מרת רבקה רחל אדלר ע"ה נסעה עמו ללוותו ליפו.

ביום שבת בבוקר התלבש בבגדי השבת שלו, ולמרות מצב בריאותו המסוכן מיהר ללכת לטבול במקוה לפני תפילת שחרית. אחותו מרת רבקה רחל ראתה אותו יוצא מהמלון והולך בצעדים מהירים ברחוב והבינה שהוא רץ למקוה. מיהרה היא לרדוף אחריו וביקשה ממנו בתחנונים שלא ילך למקוה כי הוא ממש מסוכן בכך את חייו. רבינו הקדוש לא ניאות לבקשתה אבל במתיקות נפלאה עצר ממרוצתו וסיפר לה:

מעשה בחסיד קוצק שהיה רגיל לשתות משקה

י"ש חריף מאד בחוזק של 96%. לימים חלה החסיד והרופא אסר עליו לשתות ספירט כה חריף שעלול להרוג אותו. אמר לו החסיד. יאמר לי כבוד הרופא, מה יכול לקרות לי אם כן אשתה "זעקס און ניינציגער" (תשעים ושש)?

אמר לו הרופא בחומרה: אם תשתה - תמות!

אמר לו החסיד בצחוק קל, ואם לא אשתה הרי אני כאילו אני מת. כי בלי 'משקה' של א גלעזיל בראנפן חריף כהלכתו המחמם את לבי כדבעי, למה לי חיים?

את הנמשל כבר לא היה צריך הרבי להסביר לאחותו שגם היא הייתה אשה מחכמת ופקחית מאד. היא הבינה היטב שרצונו לומר לה כי בלעדי מקווה חייו אינם חיים, ובכל זאת המשיכה להתחנן לפניו בדאגתה כי רבה שיחוס וירחם עליה ולא יסכן את חייו.

רביה"ק לא שעה להפצרותיה והמשיך ללכת בצעדי ריצה למקוה ברחוב פינס בשכונת "נווה צדק" העתיקה (כיום השכונה כבר אינה קיימת, כמובן). תוך שעה קלה חזר מן הטבילה.

הגרש"א ובר דלק אחריו והתקשה להשיגו כי כל כך מהר עשה רביה"ק את הדרך אל המקוה. בריצה ממש. הגרש"א תיאר לימים שראה שרביה"ק אמנם טבל במקוה אבל לא קרה לו שום דבר לא טוב. הוא יצא ממנו כאחד האדם וכלל לא ניכר היה עליו בשובו מן המקוה שמצבו הוא כה מסוכן.

### ידע מאליו מתי זמן חצות

תקופה מסוימת שהה רביה"ק בצרפת וכפי שניבא הרופאים שם לא הועילו לו במאומה ולא יכלו לעזור לו. בסביבות חנוכה בשובו ארצה היה מצבו כה קשה עד כי בני המשפחה והחסידים היו בטוחים כי עוד מעט קט יקרה הגרוע מכל, אך הוא התבטא ואמר "בעזרת ה' יהיה לנו חג פסח שמח", ומכיון שכך ידעו הכל כי עד פסח בודאי יחיה. בני המשפחה והחסידים נדברו ביניהם לסדר תורנות סביבו, שכל לילה יהיה איתו מישהו כדי לא להשאירו לבד אפילו רגע אחד מפאת מצבו האנוש. הגרש"א ובר סיפר כי בחלקו נפלה הזכות להיות עם הרבי בלילה הראשון. וכמובן שנשאר ער כל הלילה ואוזניו כרויות כאפרכסת לקול רחש כדי שאם ישמע משהו ימהר להיכנס אל הרבי. הרבי היה בחדר הפנימי ואילו הגרש"א ישב על המשמר בחדר החיצון (היה זה בבית שבחצרו של רביה"ק האדמו"ר רבי אלעזר מנדל זיע"א). לפתע הגיעה לאוזניו של הגרש"א קול אנחה עמוקה ביותר. (א טיפן קרעכץ). מיהר החסיד לחדרו של הרבי לבדוק מה אירע. האם קרה חלילה משהו לא טוב. אולם הרבי הראה לו באצבעו שלא קרה כלום ואין מה לדאוג. כיון שכך, עזב את החדר ואז בצאתו אל החדר החיצון נפלו עיניו מבלי משים על מחוגי השעון וראה שהשעה היתה בדיוק 12 בלילה. דהיינו שעת חצות.

או אז הבין הגרש"א כי הרבי ערך אז "תיקון חצות" והאנחה שלו לא הייתה על עצמו אלא על חורבן בית המקדש! רביה"ק לא נזקק כלל לשעון שיורה לו על השעה המדויקת ובדיוק בחצות פלט אנחה כבדה ביותר.

מחצות הלילה ועד אור הבוקר לא ישן הרבי מאומה וכל הלילה רחשו שפתיו ולא הפסיקו לומר תפילות פסוקים ומשניות.

### הרבי נמצא והכסף נמצא

אביו רביה"ק רבי דוד צבי שלמה נסתלק ה' אלול שנת תרע"ח. בנו ממלא מקומו רביה"ק רבי שמעון נתן נטע לא היה אז בארץ כידוע והתגורר בעיר קראקא בגליציה. הוא חזר לארץ בחודש חשון שנת תרפ"ו. עם בואו עברה שמועה בירושלים כי הרבי הגיע מפולין עם סכום כסף גדול והוא מחלק הרבה צדקה לעניים.

השמועה התפשטה באש בשדה קוצים ולביתו של האדמו"ר הגיעו עשרות יהודים נצרכים שבקשו לקבל את חלקם. בירושלים לא חסרו כאלה

הגבאי ראה את המחזה ועיניו חשכו, הנהירה לא פסקה ואנשים אלה יכלו את ממונו של הרבי! הוא הרעים בקולו "דער רבי איז נישט דא און קיין געלט איז נישט דא". הרבי איננו נמצא כאן וגם כסף לא נמצא.

האדמו"ר שמע את חילופי הדברים מן החצר שבה היה באותה שעה, הוא הגיע ממש בריצה כאשר הטלית קטן שלו מתבדרת ברוח החורפית ואפילו את הקאפטן שלו לא הספיק ללבוש והכריז בקול רועם באוזני כולם:

"דער רבי איז דא און די געלט איז דא" ... הרבי נמצא והכסף נמצא.

ומיד חילק ביד נדיבה מעות לכל אחד...

בדרך כלל מרוב ענוותנותו כלל לא רצה שיקראו לו רבי, ובוודאי הוא לא קרא לעצמו רבי, אבל כעת, כדי להפיס את דעתם של העניים, וכדי לתקן את מה שאמר הגבאי, קרא לעצמו רבי...

אבל ימי הטובה של לעלוב לא ארכו זמן רב. לאחר שנתיים וחצי בלבד חלה רביה"ק בגרונו והוא נאלץ לנסוע לפריז שם עבר ניתוח קשה שלאחריו כבר לא היה יכול לטבול במקווה. סיפר הרה"ח רבי משה לייב קורנבליט זצ"ל בשם אביו הרה"צ רבי בעריש זצ"ל כי בשבת בבוקר בעת שהיה במקווה חשב על הרבי שאינו יכול לטבול, והוא טבל עבורו טבילה אחת אותה ייחד לשמו ולזכותו של הרבי.

הוא לא סיפר על כך לאיש.

לאחר התפילה הלך מבית הכנסת לביתו של הרבי לומר לו "גוט שבת", ראה אותו רבי שמעון ואמר לו בלחש, "יישר כוח לך רבי בעריש, ואני מבקש ממך שגם בשבת הבאה תטבול עבורי".

02-374-30-10  
בחו"ל: 1718-506-9119



לימוד הלכה יומית כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א  
ג' סעיפים ליום בקיצור שולחן ערוך - ניתן לשמוע בקול לעלוב

# לעילא ולעילא - מילין חדתי

ליקוטים חדשים, אמרי קודש, עובדות סיפורים ושיחות קדושות מרבתינו הקדושים על 'ראש השנה' שלא נדפסו בספר 'לעילא ולעילא'

## מ"ח שעות של ראש השנה - ה'מח' של כל השנה

ב'מאור ושמש' (רמזי ר"ה ד"ה ואמרו) כתב דבמה שהאדם דבוק בראש השנה בזה יהיה דבוק כל השנה וכותב וזלה"ק, ואשרי מי שהוא זוכה לקדש ולטהר עצמו ומחשבותיו ולהכין עצמו לקראת אלהינו בכל המ"ח שעות שבראש השנה שבוה ימשוך קדושה ודביקות השם על כל השנה שיוכל להיות דבוק בנועם השם כל היום וכל חלק מחלקי השעות שבראש השנה יתנו עזר וסעד לכל יום מימי השנה להמליך הבורא ברוך הוא.

וזהו הפירוש 'אמרו לפני מלכות כדי שתמליכוני עליכם' שהכוונה שתאמרו המלכויות בראש השנה בכל ליבכם, שעל ידי זה תמליכו את השם ברוך הוא כל השנה ברוב עזר, ואל יוכל נרגן המפריד להבדיל בינינו לבוראינו אך נהיה דבוקים באורו בלי מסך מבדיל עכ"ל.

ועפיד"ק אפשר להמליץ שהמ"ח שעות של ראש השנה הם ה'מח' של כל השנה כולה, כי כל השנה האדם נפעל כפי פעולתו בקודש ביום ראש השנה.

והנה כל אחד יודע ומבין שללא הכנה לא שייך להיכנס לראש השנה ואזי להיות נקי וטהור באותן מ"ח שעות, אלא צריך שתקדם הכנה לזה, וחודש אלול הוא ההכנה לזה, שעל ידי שיכין עצמו בחודש אלול כדבעי, יזכה לעבודה הזאת של 'תמליכוני עליכם' בימי ראש השנה, שהם יהיו לו לעזר וסעד להמליכו ית' בכל ימות השנה כולה.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בשיחת קדשו לאברכים אלול תשע"ד, פתגמי קדישא)

## אי אפשר לקבל יום הקדוש הזה רק ע"י אחדות

בשולחנו הטהור סעודת יום ב' דראש השנה תשל"ז, קרא **כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה'** זי"ע מתוך הספה"ק 'בית אהרן' את דבריו הק' שאמר בליל ראש השנה וזל"ק: "כי אי אפשר לקבל יום הקדוש הזה רק על ידי ריעות, כאמור 'יום תרועה' יהיה לכם", כי אי אפשר לקבלו רק ע"י אחדות וריעות.

"וזהו דכתיב 'באחד לחודש השביעי', לרמז כי הכל הוא ע"י אחדות וזהו דכתיב 'ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד' כי בוודאי באחדותו אין לספק ח"ו ואצל"ל, רק לרמז כי הכל הוא ע"י אחדות וד"ל.

"ואמר: רק בשמחה ובישוב הדעת כי ע"י שמחה המוח מזוכך, ועיקר התשובה ע"י מוח זך", עכ"ל ה'בית אהרן'.

הוסיף על כך רבינו ה'ברכת משה' זי"ע: זקני רביה"ק הרר"ד **מלעלוב** זי"ע אמר שכאשר שני יהודים מחזיקים עצמם בשווה, באחדות, ללא התנשאות אחד על חברו, הרי זה שם ה' (דהא שני יודין הכתובים זה לצד זה הם שם ה').

ועוד אמר זקני הרר"ד זי"ע שמי שמכיר את ה' הריהו שרוי תמיד בשמחה, וזהו שנאמר (דברים ג, טו) 'ולמכיר נתתי את הגלעד', ולמכיר, מי שמכיר את ה', נתתי את הגיל - עד, השמחה מעידה עליו והיא סימן שהוא דבוק בה', ע"כ.

ושני יסודות אלו שאמר זקני הרר"ד כתובים כאן בדברי ה'בית אהרן'. וסיים רבינו בלשו"ק: **"רבי דוד לעליווער און דער בית אהרן האבן געזאגט איין זאך - הרבי ר' דוד מלעלוב וה'בית אהרן' דבר אחד אמרו"**.

(רשימות הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א)

## ואם כעבדים - מ'זועט נישט אפ לאזן

שנה אחת בשולחנו הטהור בסעודת 'מלוה מלכה' - ז' שבט בעיירה לעלוב בפולין, נענה **כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע** בלהט אש קודש:

בראש השנה אומרים אנו 'אבינו מלכנו', אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים כרחם אב על בנים, אם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו. אפילו אז מ'איז בבחינת עבדים מ'זועט נישט אפ לאזן - עד שתחננו! בפרט בבחינת בנים אז ב"ה מדאווענט, מ'לערנט, מען זיצט צוזאמען, און מ'איז בשמחה, איז א וודאי וועט זיין השפעות טובות.

דער טאטע זכרונו לברכה האט געזאגט אין נאמען פון דער רבי ר' משה לייב, אז ס'שטייט (בבא מציעא טו, טז) "שערי דמעות לא ננעלו", אבער שמחה ברעכט מחיצות, ברעכט אלע מחיצות.

(תרגום: אם כעבדים עינינו לך תלויות, אפילו אם אנחנו בבחינת עבדים לא נעזוב ולא נפסיק להתפלל ולבקש - עד שתחננו! ובפרט כשנמצאים בבחינת בנים, כשב"ה מתפללים, לומדים, יושבים עם יהודים בצוותא ושרויים בשמחה, אזי בוודאי יהיו השפעות טובות. וכ"ק אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע היה אומר בשם הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע (בבא מציעא טו, טז) "שערי דמעות לא ננעלו", אבל שמחה משברת מחיצות, משברת את כל המחיצות).

## 'מלאים' מצוות כרימון

אמר **כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע בשם זקנו רביה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע**: 'כל הנהרות הולכים אל הים והים איננו מלא' (קהלת א, ז), ער פיהלט זאך נישט (הים אינו 'מתמלא', היינו שאינו מרגיש עצמו. 'פיהלט' באדיש משמע לשון מליו וגם לשון הרגשה).

והוסיף רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע, איתא "אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון" (ברכות נו, ב), ואמר בקול רם בלשו"ק: איז דאך גיט, נאר מלאים, זיי פיהלען זאך (תרגום: לכאורה אם הם 'מלאים מצוות כרימון' הרי זה טוב, ולמה נקראו 'ריקנין', אלא 'מלאים' היינו שמרגישים עצמם בגאווה) מרגישים שעושים.

(הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מרשימות הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א).

## תקיעת שופר - חכמה ואינה מלאכה

ויהי כנגן המנגן ותהי עליו רוח ה' (מלכים ב, ג טו). זקני הרבי מלובלין זי"ע פירש 'כנגן', כשם שהכינור אינו מרגיש כלום מפני שהוא דומם, כך צריך להיות 'המנגן', שלא ירגיש האיש המנגן שום תענוג עצמי, ואזי 'ותהי עליו רוח ה' - יזכה להשראת השכינה.

והנה איתא 'מצוות צריכות כוונה' (ברכות י"ג ועוד), ועוד אמרו חז"ל 'מצוות לאו ליהנות ניתנו', פירוש, לא ליהנות נתנו - שיעשה המצוות בבחינת 'לית ליה מגרמיה כלום', וזהו 'לא ליהנות' - תענוג עצמי, רק צורך גבוה, וזהו 'מצוות צריכות כוונה', כוונה, פירוש שיהיה כולו לגבוה ולא ליהנות ממנו.

וזהו 'כל השומר שבת כהלכתו אפי' עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו' (שבת קמב), כי 'שבת לית לה מגרמה כלום' ועל כן אם הוא שומר שבת כהלכתו, אז אין לעבודה זרה שליטה עליו, כי גאוה היא בחינת עבודה זרה.

וזהו שאמרו לגבי שופר (ר"ה כח, א) 'מצוות לאו ליהנות נתנו', היינו שכמו שהשופר אינו מרגיש כלום, כן צריך להיות 'לאו ליהנות ניתנו' - לית ליה מגרמיה כלום.

דהנה על תקיעת שופר אמרו חז"ל 'חכמה היא ואינה מלאכה' (שם, כט, ב) ועל החכמה כתיב 'והחכמה מאין תמצא' (איוב כח יב), וחכמה"ה אותיות כח - מה, לית ליה מגרמיה כלום, וזהו 'ואינה מלאכה', כי מלאכה היא פירוד, "איך מאך" - אני עושה.

(כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע, בבר מצוה של נכדו הגדול כ"ק אדמו"ר רבי יעקב אשר מלעלוב בראנוביץ זצוק"ל, בן לחדב"ץ הרה"צ רבי שמואל עוזר קאפן זצ"ל. רשימות הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א - הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א).

## "נעשה לו טובה"

הרב החסיד ר' חיים זאב מקאלשין זצ"ל, תלמידו של הרה"ק רבי שמואל מקאריב זי"ע, סיפר לפני הרה"ק רבי יעקב אריה מראדזימין זי"ע, מעשה פלא שראה בעצמו:

בעת שהיה (ר' חיים זאב) בצל הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע היה משמש את מורו הרה"ק

מקאריב שהיה מתאכסן בקביעות בבית ר' סאני - נתנאל מלובלין. שנה אחת בחג השבועות שהו באכסנייה זו גם רביה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע ותלמידו הרה"ק רבי יצחק מוורקא זי"ע שהגיעו ללובלין.

ישבו הצדיקים יחדיו ועסקו בענייניהם הנשגבים וביקשו לשתות 'מי דבש' (מע"ד) היה שם אברך בן כפר נדיב לב שהלך והעמיד לפניו כמה בקבוקי משקה, ובראותו כי שיבחו את המשקה שיגר עבורם שנית.

לקראת ראש השנה שאחרי כן נסעו שלוש הצדיקים והתוועדו שוב באכסניית ר' נתנאל בלובלין. בערב ראש השנה, לאחר התרת נדרים, נענה רביה"ק הרבי ר' דוד "מי יתן לנו עתה את האברך הלז, שמא ראיתם אותו?"

לא"ה השיב רבי שמואל "אני חפשתיו ולא ראיתו, אבל כשאמרתי זה עתה ב'שיר של יום' את הפסוק (תהלים צד ז) 'ויאמרו לא יראה ק-ה' צץ במוחי וזכרו של אותו אברך, והרהרתי לעצמי כי לא מקרה הוא, שמא אותו אברך נמנה רחמנא ליצלן על אותם המכחישים את שם ה' ואת השגחתו..."

שתק רביה"ק הרבי ר' דוד ושקע בשרעפיו הקדושים. "אף על פי כן" ננער כעבור כמה רגעים וקרא, "בכל אופן שיהיה, נעשה לו טובה!"

אחרי כן התברר כי אותו אברך עסק במסחר עם השרים והתרועע עם עד שהידרדר לתהומות והחליט להמיר דתו רחמנא ליצלן, וכבר פנה אל הגלח - הכומר שימיר דתו. כמה ימים ישב האברך בבית הטומאה, ב'קלויסטער', ממתין ומצפה לרגע בו ישל מעליו את יהדותו ודתו.

אך הנה ביום האחרון לפני מועד המרת הדת, לפתע פתאום נפקחו עיניו, "מה עשיתי" הררה לעצמו המום כולו. הוא ביקש לפרוץ את הדלת ולברוח, אך זו הייתה נעולה על מסגר ובריח. לא הייתה לו אפשרות לצאת...

היה זה בערב ראש השנה, בדיוק באותה שעה בה הבטיח הרבי ר' דוד: "נעשה לו טובה..."

דמעות החלו לזלוג מעיני האברך. הוא ידע כי בעוד כמה שעות יגיעו לכאן הכומר ועוזריו. אם יאמר להם כי אינו מוכן לכך אחת דתו... הוא החליט למסור את נפשו ובלבד שלא יאלץ להמיר דתו. עלה אפוא על הבמה הגבוהה של ה'קלויסטער', הפיל עצמו ארצה ומת.

בבוקר המחרת נדהם הכומר למצוא את היהודי מוטל מת, בחששו מחקירת השלטונות עקר בחופזה קרש מן הריצפה וטמן את גופו בחול. אך עדיין לא תמה עבודת הצדיקים אשר ביקשו לגמול לאומלל טובה וגם להביאו לקבר ישראל, כך נתגלגל על ידם מופת מופלא:

במוצאי ראש השנה שב אחד מבני האכסניה לביתו בכפר הסמוך ללובלין ומצא אותו ריקם כי נגנב כל אשר לו. ממרר בבכי חזר אל האכסניה וסיפר על אסונו, הלכו עמו הרבי ר' דוד והרבי ר' שמואל אל הרבי מלובלין וסיפרו לו על הגניבה הורה להם הרבי מלובלין ללכת אל הקומיסאר מפקד המשטרה לבקש מאתו כתב תעודה המתיר לערוך חיפוש (רוויזיע) בכל מקום ומצווה על פקידי הממשלה לסייעם בכך.

## "שפוך המתך אל הגויים"

**סיפור מופת בפרסום ראשון על רביה"ק הרשנ"ג זי"ע ליומא דהילולא ג' תשרי**

מספר הרה"ח המפואר ר' יהושע לפקוביץ שליט"א מבורו פארק שאביו הרה"ח ר' אברהם לפקוביץ ז"ל היה מילידי העיר קשאנוב בגליציה ולימים התגורר בבורו פארק ואף למד בחברותא במשך כמה שנים בצוותא עם כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בימי מגוריו שם.

אביו של ר' אברהם, הרה"ח ר' יהושע לפקוביץ זצ"ל מחסידי פילוב התגורר בעיר קשאנוב והיה חתן אצל משפחת בארבער משם, ובדידיה הוא עובדא:

בתקופה בה התגורר כ"ק מרן אדמו"ר הרשנ"ג זי"ע בעיר קראקא נוהג היה להגיע מדי פעם לקשאנוב ולעתים קרובות היה מתאכסן אצל משפחת בארבער, באחת הפעמים שהגיע רבינו והתאכסן אצלם ניגש אליו החתן, הרה"ח ר' יהושע לפקוביץ ושפך בפני רבינו את מר ליבו: "רבי, יש לי שכן גוי 'גברא אלימא' היורד לחיי, הוא מציק ורודף אותי ובני משפחתי עד כדי חשש סכנת נפשות ממש, בכל רגע חוששים אנו מפני הבאות, הפחד הוא נורא..."

כששמע זאת רבינו הרשנ"ג זי"ע קם ונתן לו כוס מים (בכדומני, מוסף ר' יהושע שליט"א שהיו אלו אפ געשפראכטע וואסער, מים שלחש עליהם רבינו איזה לחש) "קח את המים" אמר לו רבינו "ושפוך אותם לתוך ביתו של השכן הגוי..."

ר' יהושע בשמעו זאת הזדעזע מעצם הרעיון. להתקרב לביתו של הגוי? ועוד לשפוך כוס מים לתוך הבית? עצם המחשבה העבירה בו חלחלה גדולה, אם אותו גוי יתפוס אותו שופך מים לביתו הוא מסוגל לרצחו נפש רח"ל על המקום...

אך עם כל זאת התחזק בליבו ומתוך אמונת צדיקים המתין לשעת ליל מאוחרת, ואז בחסות האפילה פסע בחשאי לעבר ביתו של הגוי הוא מצא איזה חלון פתוח ושפך בעזו פנימה את כוס המים שנתן לו רבינו הרשנ"ג, לאחר מכן שב לביתו.

ויהי בבוקר... ר' יהושע מקיץ משנתו ולאוזניו מגיע קול המולה ורעש מהרחוב, הוא משקיף מהחלון ואינו מאמין למראה עיניו, השכן, הגוי האלים, האיש המסוכן, מתרוצץ ברחוב כמשוגע, לבוש בצורה מוזרה, משמיע קולות משונים וילדי העיר רצים אחריו בשיירה ומתלוצצים ממנו, כל כולו לעג קלס.

ר' יהושע הבין מיד את אשר אירע כאן, כוס המים שנתן לו רבינו פעלה את פעולתה מיד! משפחת לפקוביץ נשמה לרווחה, האיום הגדול סר מעליהם, האיש שהטיל עליהם את אימתו הפך בן ליל לחוכא ואיטלולא. במשך כמה שבועות התהלך הגוי בשיגעונו ברחובות קשאנוב וכעבור כמה שבועות נפל והתפגר, ויהי לפלא ולמופת!

(יישר כוח להרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א נאמן בית רביה"ק שהפנה אותנו בטוב עינו לסיפור מופלא זה ולמקורו הנאמן).

מצוידים בצו המשטרתי באו אל הכפר הסמוך אשר שם הכומר והחלו לערוך חיפושים מדוקדקים (לכאורה ביקשו את הממון, אבל למען האמת כל מה שרצו למצוא הייתה גופתו של האברך). האיש שבביתו היתה הגניבה חשש לערוך חיפוש גם אצל הכומר על כן נטל הרבי מוורקא את צו החיפוש, כאילו הוא היה בעל הגניבה, ובהיותו דובר פולני פנה יחד עם רבי שמואל אל הכומר ודרש לאפשר לו לבצע את החיפוש.

חרה אפו של הכומר אולם לא היתה לו ברירה אלא לציית לצו. לאחר שחיפשו ארוכות במקום התיפלה ולא מצאו דבר קצף עליהם הכומר על שהרהיבו לחפש במקום כזה, בו ברגע צדה פתאום עינו של רבי שמואל שינוי ברצפת המקום והוא נזדעק "הקרח הזה אינו מונח בשווה עם שאר הקרשים..."

ניגשו והחלו לחלץ את הקרח כי סברו שכאן מוטמנת הגניבה, אך הכומר חרד מאוד והתחנן לפניו שייתן להם כל שירצו ובלבד שיניחו לקרח ההוא.

אולם הם לא ויתרו והרימו את הקרח, ואז נתגלתה לעיניהם גופת האברך נטולה עמם והביאוה לקבר ישראל. הכומר חרד מאוד פן יודע הדבר והוא יועמד לחקירה ולמשפט באשמת הריגתו של האברך, כדי לפייס את היהודים שמצאו את הנפטר נתן בידם את מלוא הנזק שהיה ליהודי מהגניבה ובלבד שלא יספרו מאומה לשלטונות, וכך באורח שמימי השתלבו שני העניינים זה בזה ובאו על פתרונו הטוב.

כשמוע הרה"ק מראדזימין את דבר המעשה הפטיר בהתרגשות "בזמננו אין מי שידמה לרבי מלובלין ברוח הקודש"..." (אהל יצחק - וארקי, ומשם בספר 'מגדל דוד' לעלוב וב'קודש הילולים').

וכעין זה כותב הרה"ק רבי נתן דוד מפארציווע - ביאלא זי"ע (במכתבו שנדפס בספה"ק 'אלה הדברים שנאמרו לדוד'): שמוע שמעתי זה כביר, מעשה באיש אחד שהיה רגיל בכל עת שהיו עושים ר' דוד'ל לעליווער ור' שמואל קאריבער התרת נדרים בערב ראש השנה בעת היותם בעיר לובלין אצל הרה"ק מלובלין - לאוקמי משקה ולשתות עם בני אדם ביחד.

ופעם אחת בערב ראש השנה, אחר עשייתם התרת נדרים בקשו האברך הנ"ל ולא מצאו אותו, וראו ברוח קדשם כי יצא לתרבות רעה וכמעט שעבר על כל התורה הקדושה, עכ"ז פעלו ובא חזרה והחזירוהו למוטב, עכ"ל.

## כוח הרבים או כוח הרבי

מספר הרה"ג ר' דוד משה וינשטוק שליט"א: היה זה בפעם הראשונה שניגש אבי (הגה"ח ר' זושא) שליט"א לפני העמוד בימים הנוראים, הדבר היה בפתאומיות לאחר שאביו זקני הגה"ח רבי שלמה מנחם זצ"ל נחלש ולא היה בכוחו לגשת לפני התיבה. אבי שליט"א אף הוא לא הרגיש אז כ"כ בטוב וחשש שמא התפילה לא תעלה בידו, אך למעשה ב"ה תפילתו הייתה בחדס עליון.

לאחר מוסף ניגש אבי שליט"א אל הרבי והביע בפניו את שמחתו כי ב"ה לא התאמתו חששותיו ולמרות שלא חש בטוב קודם

התפילה עלתה יפה, בהוסיפו כי רק מכוחו של הרבי (דער כוח פון דער רבי) זכה לכך.

"יא יא, די כוח פון די רביס" הגיב רבינו וכהרף עין הסיט את השיחה לאפיק אחר, "גם אצלי אני רואה זאת תמיד, כשאני ניגש לפני העמוד אני מרגיש את כוח הציבור המסייעני להתפלל כראוי... וכך בגאונותו 'הלביש' הרבי על דברי אבי משמעות אחרת לגמרי. זה לא הרבי, זה הרביס."

## מחר אתה תתפלל לפני העמוד

מספר הרה"ח ר' צבי וינטוק שליט"א, בנו של הגה"ח ר' זושא שליט"א בעל התפילה בחצה"ק: בשנת תשס"א (או תש"ס) התפללו אנשי שלומינו בראשות כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע את תפילות ראש השנה בביהמ"ד הגדול של חסידות סאטמר ברחוב עזרת תורה בירושלים.

לפני התיבה ניגש זקני הגה"ח רבי שלמה מנחם זצ"ל ששימש עשרות שנים כבעל תפילה בחצרות קדשנו, אך באותה שנה חלשו כוחותיו וכבר בתחילת התפילה נאלץ אבי שליט"א להחליפו ולהמשיך במקומו את התפילה לפני התיבה.

לאחר התפילה ביקש כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע לפייס את דעתו של זקני ז"ל שלא תהיה לו חלילה חלישות הדעת והזמין אותו לסעוד עמו בביתו את סעודת החג.

במהלך הסעודה בה הסבו כמניין אנשים מבני משפחתו של רבינו (ובניהם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א) הרבה אדמו"ר זי"ע לשבח בפני זקני ר' שלמה מנחם את תפילתו של בנו - אבי שליט"א וחזר ואמר לו שבנו ר' זושא התפלל מאוד טוב "ער האט זייער גוט געדאוונט", "ער האט זייער שייך געדאוונט".

והוסיף רבינו ואמר לו שבעז"ה למחרת ביום ב' דר"ה כבר ישוב הוא (זקני) להתפלל כמקדמת דנא, אך שוב אמר לו שהיום (ביום א' דר"ה) בנכם ר' זושא התפלל מאוד יפה, והוא התפלל עם הנוסח כדבעי.

אותה שעה ביקש זקני רבי שלמה מנחם הורמנא מרבינו לספר לו מעשה, וסיפר לו מעשה ששמע מאחיו הגדול הגה"צ המקובל רבי משה יאיר וינטוק זצ"ל שסיפר על (הגאון רבי יעקב יוסף) 'הרב הכולל' של ניו יורק לפני כמה דורות שהיה ת"ח גדול ולעת זקנותו לקה באירוע מוחי רח"ל, היה זה זמן מה לפני 'שבת שובה' ומה מאוד התפלאו בני קהילתו על הודעתו ומה הולך לדרוש בשבת שובה את דרשתו לכבוד היום.

הוא ניגש לשאת דרשתו בשבת שובה, והתחיל לומר כך: "דער רמב"ם זאגט אין הלכות תשובה - הרמב"ם אומר בהלכות תשובה" ואף נקט את מיקום הרמב"ם בהלכות תשובה בפרק פלוני הלכה פלונית, אך לפתע פרח זכרונו ושכח את מה שרצה להגיד, אך מיד התעשת ואמר לפני הקהל בזעקה נוראה:

"ראו נא רבותיי מה יוצא מבן אדם, הביטו מה תכליתו וסופו של בן אנוש, הנה רואים אתם שהראש שזכר את האותיות של הרמב"ם כלשונו, אינו זוכר לפתע פתאום את דבריו, ראו נא מה תכליתו וסופו של בשר ודם, עשו נא תשובה, רבותיי, התעוררו נא..."

בסיפור זה, מסיים הרה"ח ר' צבי שליט"א, ביקש זקני לרמז בדקות על מצבו שכבר אין בכוחו להתפלל לפני העמוד מחמת זקנותו, אך הרבי זי"ע בטוב ליבו מיד הרגיעו: "ניין, מארגן וועט איהר דאווענען, ס'איז נאר א חולשה - לא כי אלא מחר אתם תתפללו לפני העמוד, הרי זה רק חולשה ובעז"ה למחרת תיגשו להתפלל לפני העמוד".

ואכן כך היה, למחרת הוטב מצבו ויכול היה להתפלל לפני התיבה את תפילת המוספין כוותיק וקריגל

(מתוך שיחה נפלאה שערך הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א עם הגה"ח רבי זושא וינטוק שליט"א ובנו הרה"ח ר' צבי שליט"א ונתפרסמה באהל מועד' תשרי תשפ"ד).

## אחכה לו בכל יום שיבוא

מספר הרה"ג ר' דוד משה וינטוק שליט"א: במוצאי ראש השנה תש"ס כשעברו הקהל להתברך מפי כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, ניגש אליו זקני בעל התפילה הגה"ח ר' שלמה מנחם זצ"ל וסח לרבינו כי מטו משמו של הגה"ק ה'חסד לאברהם' זי"ע זקנו של החיד"א, ששנה זו תש"ס מסוגלת לביאת המשיח וקץ הגאולה.

רבינו בשמעו זאת נענה מיד "האבא (רביה"ק הברכת משה) זי"ע היה אומר 'אחכה לו בכל יום שיבוא', אין תאריכים"... (היינו שיהודי צריך להאמין בכל יום יום שיבוא משיח צדקנו, ולא לחשב קיצין ותאריכים מיוחדים לביאת משיח).

## למה לא אמרת לי שהוא ת"ח

מספר הרה"ג ר' אפרים וייס שליט"א מו"צ בקהילתנו בלונדון: שנה אחת במוצאי ראש השנה, לאחר השוה"ט ניגש יהודי ליטאי תלמיד חכם גדול בשם רבי שמואל שלוסברג לבקש ברכה מכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע. אמרתי אז לרבינו שיהודי זה הוא תלמיד חכם גדול ויודע את כל הש"ס על בוריו.

מששמע הרבי על כך, היה לו טענות עלי למה לא אמרתי לו מכך בעת ה'טיש' שיוכל לכבדו כראוי וכיאות לכבוד הת"ח. למעשה, הרבי לא הסכים להעניק ליהודי הת"ח שהוא ברכה כל עוד היהודי לא מברך אותו תחילה, ורק לאחר שהת"ח בירך אותו נאות הרבי להעניק אף הוא את ברכתו

(מרשימות הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א, 'אהל מועד').

## ראש השנה תקע"ד בלעלוב

בר"ה האחרון לימי חייו של רביה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע באו עולם של ד' מאות איש, שזה ה' בימים ההם 'לעולם' גדול, אבל ידוע שהרה"ק ה' עני גדול ולא

ה' לו כפות כל כך לעולם כזה, ונתן כל אחד איזה גדולים וקנו כפות (הרה"ח ר' מרדכי ברוקמן הי"ד, 'מגדל דוד', ובקונטרס 'תורת רבי דוד מלעלוב' מביא הרה"ג ר' שלום גרשון אונגער שליט"א: שמעתי מהה"צ אבד"ק וואוידיסלאב שליט"א ששמע מאביו כ"ק הה"צ וואוידיסלאב ז"ל נכד רבינו דוד מלעלוב, שבשנת תקע"ד, שנה האחרונה לימי חייו של הרה"ק ר' דוד מלעלוב הסתופפו בצלו בלעלוב על ראש השנה אלף ושבע מאות אנשים).

## דרשת שבת שובה

רביה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע בא פעם לפילץ להגאון בעל 'ברית אברהם' זצ"ל על שבת תשובה, והנה מנהגו (של ה'ברית אברהם') ה' שלמד עם הבחורים השיעור ואח"כ אמר להם דרוש גדול על השיעור, ורצה ג"כ לומר הדרוש לרביה"ק הרבי ר' דוד קודם שיאמר להבחורים, אמר לו הרר"ד כדרכו בקודש תמיד "הלא אתם ידעתם שאני איני תלמיד חכם ואני צריך ללמוד לעצמי מקודם הגמרא ואח"כ תאמרו לי הדרוש", וכן עשה הרר"ד והחל ללמוד הגמרא וכשמע הרה"ג בעל 'ברית אברהם' היאך שלומד לעצמו הגמ' אמר "אם כן הוא אין לי עכשיו מה לדרוש, כי ע"י הלימוד שלכם מיושבים כל החומרות והקושיות שקשה לי" (מגדל דוד)

(פניני קודש יקרים אלו נלקטו מתוך המהדורה החדשה של הספה"ק 'לעילא ולעילא - אלול תשרי במשנת רבוה"ק' העתידה לראות אור בעז"ה עם תוספת מרובה, הערות והארות, ודברים נפלאים וחדשים שהגיעו לידינו לאחר הוצאת מהדורה קמא, ובזאת בקשתנו מכל מי שבידו אמרות קודש ועובדין רברבין מרבוה"ק על ימי אלול תשרי לפנות אלינו למען תצא המהדורה הבאה בתכלית השלימות בעז"ה)

**אלפון אני"ש**  
חסידי לעלוב בארה"ק  
אי"ה יהיה ניתן להשיג  
במוצ"ק נצו"י שבת סליחות בשעת טיש מלוה מלכה  
ברחבת הכניסה לביהמ"ד

בחדש תשרי ניתן יהי להשיג אי"ה את האלפון בכל אירועי החודש בכניסה לבית המדרש

אלפון אני"ש  
חסידי לעלוב בארה"ק  
י"ל ע"י ארגון בשורות טובות  
תשפ"ה  
דעם רעבונם צדקה.  
079-969-1861

עלות סמלית בסך 5 ש"ח

נמכר ניתן להשיג בכל הערים  
בית שמש בחנות הטמבור ברחבת הכניסה לבנין ביהמ"ד בשעות אחר"צ  
ירושלים הרב אריה קאפ  
ביתר עילית הרב צבי קורנבליט  
צפת הרב אברהם לוטני

נמכר אי"ה ביום שלישי כ"ח אלול ישלח האלפון במייל לכל הרשומים לקבל מייל מאיגוד המוסדות. מי שלא קיבל עד יום שלישי ימנעו ישלח אי"ה את הכיתוב "אלפון ותוספת שם, מפתחה, טלפון ועיר לאימייל: 7625363@GMAIL.COM והמקרת תשלח לו אוטומטית. ללא פרטים אלו או לפני יום שלישי המקרת לא תקלט את הבקשה

## הרה"ק רבי אהרן יחיאל מקאזניץ זי"ע ג' תשרי תש"ג

### כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים עתה

פעם בעת עריכת שולחנו הטהור של כ"ק מרן רבינו הברכת משה זי"ע שוחח מרום גודלתו וקדושתו של הרה"ק רבי אהרן מקאזניץ זי"ע א"ה והתבטא עליו שרבי אהרן היה ירא שמים - ער איז געווען א ירא שמים. נכח שם הרה"ח רבי יוסף שרגא הרשקופ זצ"ל מחשובי חסידי קאז'ניץ שזכה והכיר והסתופף בצל הרה"ק רבי אהרן מקאזניץ, והיטב חרה לו הדבר שהרבי מתבטא על רבו כביכול שהוא רק ירא שמים ותו לא... הוא פנה אל הרבי בתמיחה: האם על אביי ורבא גם נאמר שהם היו יראי שמים...

באותו לילה חלם רבי יוסף שרגא בחלום הלילה והנה רואה הוא את רבו הקדוש רבי אהרן מקאזניץ שגוער בו ואומר לו שהוא מבייש אותו שכך הוא מדבר אל הרבי מלעלוב.

למחרת בבוקר קם נסער ממיטתו ורץ למעון קדשו של רבינו הברכת משה וביקש ממנו מחילה על דבריו שאמר לו אמש בעת עריכת השולחן. רבינו הברכת משה הגיב ואמר לו על כך בזה"ל: "ס'האט זיך דיר געלוינט, דערווייל האסטו געזען דיין רעבין" - השתלם לך שבינתיים היתה לך זכייה גדולה לראות את הרבי הקדוש בחלום...

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, גליון אוהל מועד - פרשת וישב (תשע"ו)

### משחק השך מט' ותפילת ערבית

שמעתי מהרה"ח ר' שמחה קראקאווסקי שליט"א: שמעתי מכ"ק מרן רבינו הברכת משה זי"ע א"ה, שהרה"ק רבי אהרן מקאזניץ זי"ע א"ה היה פעם במקום נופש, ושם היה אז אחד מהאדמו"רים שבדור, בשעה מאוחרת בלילה דפק הרה"ק רבי אהר'לע על דלת חדרו של הנ"ל, ושאל לו אם רוצה לשחק במשחק ה'שאך', אך הלה ענה לו שעכשיו אין כחו אתו לזה. אמר לו הרה"ק מקאזניץ, אויב אזוי, לאמיר גיין דאוועגען מעריב, ואמר האדמו"ר הווא, אי, שכחתי באמת [אוי, איך האב טאקע פארגעסן], והלך אז האדמו"ר הווא להתפלל תפילת ערבית.

הרה"ג ר' אליעזר זאב זאבערמאן שליט"א, נאמנים ונחמדים

### בציילא דמהימנותא

סיפר הרה"ג ר' שמואל מרגלית ז"ל: ישנתי סמוך לחדרו של הרה"ק ר' אהר'לע מקאזניץ זי"ע א"ה בשנה האחרונה טרם פרוץ המלחמה, שמעתי אז איך שהיה מסתובב בכל לילה [ער האט זיך געדרייט גאנצע נעכט], ושמעתי ממנו בכל יום שכשנתעורר משינתו היה אומר עוד לפני שאמר מודה אני, איך בין ג-א-ט'ס און ג-א-ט איז מיינער, ער איז ג-א-ט און הימל און די ערד און אלע וועלטן.

בסעודה שלישית היה מזמר שיר למעלות אשא עיני, ועם ה'שיר למעלות' היה עברתי את מאורעות המלחמה [מיטן 'שיר למעלות' האב איך געלעבט די גאנצע קריג], הייתי מצייר במחשבתי איך ששר הרה"ק 'שיר למעלות'. הייתי אצלו שלש פעמים על חג הפסח, היה שר על אומץ גבורותיך ניגון מהרבי ר' ברוכל

### ואלה תולדות

הרה"ק רבי אהרן יחיאל מקאזניץ זי"ע נולד בשנת תרנ"ב לאביו הרה"ק רבי ירחמיאל משה (בהרה"ק רבי יחיאל יעקב מקאזניץ בהרה"ק רבי אלעזר בהרה"ק רבי משה אליקים בריעה בהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע), ונקרא שמו על שם זקינו הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע (אביו הרה"ק רבי ירחמיאל משה היה חתן הרה"ק רבי מרדכי מלויב בן הרה"ק רבי מנחם נחום בן הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל בן בתו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע) וזקינו אבי אביו - הרה"ק רבי יחיאל יעקב מקאזניץ זי"ע.

הצטיין מצעירותו כל ימיו בחריפות ובעמקות, והיה צדיק נשגב ופלאי. היה רודף אחר חוטאי הנפש ומצילם בכל כוחו והיה מחזיר אותם בתשובה לחסות תחת כנפי השכינה.

נסתלק לשמי רום ביום ג' תשרי תש"ג (הללוית היתה האחרונה במלחמת העולם השניה מבין צדיקי דורו שזכו לקבורה ולוויה במעמד אלפים) ומנו"כ בעיר זעליחוב על יד ציונו הקדוש של הרה"ק רבי אהרן מזעליחוב זי"ע בעל ה'אור הגנוז לצדיקים' ועוד, מגדולי תלמידי המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע, (הוא ביקש להיטמן על ידו).

לפני כמה שנים גילו את קברו באופן פלאי בעקבות חלום בו התגלה בעצמו וביקש שיאתרו את קברו שאכן נמצא במקום (ובזכות החלום והזקן הנכרי שלפתע באותו יום בו ביקרו בעיר זעליחוב אלה היהודים שבאו לאתר את הקבר ערך ביקור בעיירת הולדתו ונתן אז את עדותו על מקום אהלי הצדיקים שזכר עוד מימי צעירותו אז התגורר בזעליחוב ומת יום לאחר מכן - מצאו גם את היסודות של האוהל הצמוד בו נטמן הרה"ק בעל ה'אור הגנוז לצדיקים' שכאמור ביקש להיקבר ע"י קברו של צדיק קדוש זה מגדולי תלמידי המגיד ממעזריטש זי"ע).

ממעזיבו זצ"ל, את כל ההגדה אמר בנוסח, ועל חסל סידור פסח שר ניגון קארלין.

לפעמים היה יוצא בלילה מחדרו חדר שישבו שם חולאים ושאר אנשים הזקוקים לישועה, והיה מכריז, ווער וויל געבן א קוויטל יעצט בין איך אין סלושבאווע (דינסט), ולפעמים היה הולך מהוויילא שלו לאיזה מלון יהודי [אידישער האטעל], היה לוקח את הטלית והתפילין שלו ואומר, קיינער זאל מיר נישט נאכגיין, וכשהלכו פעם אליו עם חולה מסוכן אמר להם הרה"ק, יעצט בין איך נישט אין סלושבאווע (דינסט).

בערב שבת קודם הזמן של כניסת השבת, היה אוחז שעון בידו והסתכל אם כבר הגיע הזמן. כשהגיע הזמן, השליך את השעון על הארץ, ואחר כך הוציא מכיסו כל המעות והשליכם על הארץ, והרבה פעמים היה יכול להיות מאות רייניש, ובדרך כלל היה מוכן תינוק שקיבץ את כל המעות והטמינם, אבל כמה פעמים נשאר מונחים על הארץ. אחר כך הלך למקוה, היה הולך עם הוואיסק (חברה) שלו, ובמקוה נשתהה כמו שעה. היה טובל את גופו הק' ארבע טבילות, אבל עד שכל הוואיסק טבלו ארץ שעה, אחר כך חזר להוויילא שלו והדרך מהמקוה עד הוויילא

שלו נתארך כמו שעה, כי המקוה היה בקצה האחר של העיר.

כשהגיע לביתו השכיב עצמו על מטתו, משום דאיתא מהרה"ק רבי מרדכי מלעכעוויטש זצ"ל, שאם אין ישנים בערב שבת אזי הסעודת שבת הוא וויעטשערע [ארוחת ערב], ושכב כמו מינוט אחד, ונתעורר, ואמר, אה, אז מ'רוהט זיך אויס איז מען אן אנדערער מענטש. לפעמים אמר בדרך צחות, מ'דארף דעם אנדערן מענטש אויך אויסרוהען. אחר כך הלך להתפלל מנחה, בימות החורף היה בערך בשעה שבע.

פעם אמרו לפניו על רבי אחד שהוא אן ערליכער איד, אמר, יהודי סתם [סתם א איד] אם אומרים עליו שהוא ערליכער איד... (כמי שאומר, אינו חידוש כל כך), אבל רבי שהוא ערליכער איד... (כאומר, זהו חידוש).

שיח זקנים (חלק ז')

### התעוררות כמו בשעת "כל נדרי"

סיפר לי יהודי מאנשי העיר לודז', על הרה"ק רבי אהר'לה קאז'ניצער זי"ע א"ה, שהגיע פעם אחת ללודז' לשבות שם, ובמוצאי שבת קודש הביאו לחצר הגדולה ששם התאכסן רבי אהר'לה, שולחנות רבים והעמידו אותם בשורה.

אלפי אנשים התקבצו ובאו שם, ורבי אהר'לה עלה על השולחן וכינור בידו, עיניו עצומות, והוא מנגן בכינור ברטט ובסילודין. היתה שם התעוררות גדולה, ונשמעו שם בכיות נוראות, בדומה לשעת אמירת "כל נדרי".

הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל גאב"ד חוג חתם סופר, רשומים בשמן

### הקומניסט שחזר בתשובה

שמעתי מהרה"ח ר' שמחה קראקאווסקי שליט"א: סיפר לי הרה"ח ר' שבתאי אלברשטיין ע"ה מעיר אוטוואצק, שהרה"ק רבי אהר'לע מקאזניץ זי"ע א"ה היתה לו עבודה גדולה בעריכת סעודות מלוה מלכה. במוצאי שבתות של ימי הקיץ היה עורך סעודת מלוה מלכה בחצרו, סמוך ליער שהיה שייך לו (סמוך לביתו של הרה"ק מקאזניץ באוטוואצק, היה יער שהיו בו שלש מאות עצים שהיה שייך לו, מ'האט עס גערופן 'דאס הייזקעלע מיט'ן וועלדעלע').

באוטוואצק היה יהודי איש בליעל שקראוהו בתואר משה קאמוניסט (האיש הזה היה עושה פעולות שונות להקניט החרדים לדבר ה' בעיר, לדוגמא, בליל יום הכיפורים, כשיצאו היהודים מבית המדרש היה משה קאמוניסט וחבריו נוסעים על ביציקלעך רח"ל), ופעם הגיע הבליעל הה למלוה מלכה להרה"ק רבי אהר'לע, כדי להתלוצץ ממנו, ועמד תחת אילן אחד שבתוך היער. הרה"ק הרגיש בו וניגש אליו ונתן לו שלום עליכם. והנה בחצר הרה"ק רבי אהר'לע היה קומקום גדול [סאמאואאר] שממנו היה הרה"ק מחלק טיי להקהל, חמין במוצאי שבת מלוגמא.

כאשר ראה הרה"ק את האיש הנ"ל שאל אותו, משה, האסט שוין געהאט טיי? וענה שלא. אמר



מיר נאך איין זיידן (אנו קרואים על שם אותו סבא).

[ה"ה, הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א. הרה"ק מבעלזא בן הרה"ק מהרי"ד חתן הרה"ק רבי ישעי' משולם זושא בן הרה"ק רבי אהרן מטשערנוביל בן בתו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א. הרה"ק מקאזניץ בן הרה"ק רבי ירחמיאל משה חתן הרה"ק רבי מרדכי מלויעב בן הרה"ק רבי מנחם נחום בן הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל בן בתו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א].

שיח זקנים (חלק ז')

אנשים רבים ומבקשים להיושע בממון, עניים הם בכסף, ואיש טרם בא אלי לבקש קצת שכל, דעת, הלא העני בדעת גרוע מעני בכסף... אלא מה? עסק לך עם עולם של כסילים ואיך תדרוש מהם דעת כי יבקשו דבר נכון...

חסידים מספרים, זכרונם לברכה

### הרה"ק מקאזניץ והרה"ק מבעלזא

סיפר הרה"ג ר' שמואל מרגלית ז"ל: פעם שמעתי מהרה"ק רבי אהר"ע מקאזניץ זיע"א, שאמר על הרה"ק מהר"א מבעלזא זיע"א, מ'הייס

הרה"ק שיביאו לו כוס טיי, אך הקומקום הנ"ל היה ריק, ואמרו להרה"ק שלא נשאר מים חמין בהסאמאואר. הלך הרה"ק בעצמו והביא מהטיי שנשאר בכל כוס ששתו הקהל, אסף השיריים לתוך כוס אחד, וכשנתמלא כוס הטיי נתן למשה הנ"ל, וציוה לו לברך על הטיי, וכן עשה. למעשה נעשה בעל תשובה, ונעשה אברך חסידי [א חסידישער יונגערמאן].

הרה"ג ר' אליעזר זאב זאבערמאן שליט"א, נאמנים ונחמדים

### העני בדעת או בממון

אמר הרה"ק רבי אהרן מקוויניץ: באים אלי

## ועד החבורות דחסידי לעלוב בארה"ק בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד, ערב ראש השנה תשפ"ה

### ז'אני תפלתי לך ה' עת רצון'

הנה בהגיע יום הרת עולם, יום בו כולם מעריצין מקדישין וממליכין ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך, כולנו מקבלים על עצמינו בלי נדר.

א. לקבוע מקום לתפילות בימי ראש השנה ושבת שובה ועי"ז נזכה ל'אלוקי אברהם בעזרו' (הוקצו מקומות מיוחדים לכלל הבחורים על הצד היותר טוב).

ב. להתפלל בישוב הדעת, בכוונה הראויה ובקול המעורר הכוונה.

ג. בימי ראש השנה יתקיים סדר הכנה לתפילה בשעה 8:00 בבוקר כידוע מהספה"ק את בגודל מעלת ההכנה לתפילה.

ד. שירבו זכויותינו: הבחורים מתבקשים לתת עינם וליבם לראות שלכל הבחורים ללא יוצא מן הכלל ישנו מקום ראוי בתפילות ובעת התקיעות וכדו' ו'איש לרעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק'.

בברכת כתיבה וחתירה טובה *Beleiven in Göttern* יאהר  
ועד החבורות

## ועד החבורות דחסידי לעלוב בארה"ק בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד, ערב ראש השנה תשפ"ה

### דרשו ה' בהמצאו קראתו בהיותו קרוב

הודעה משמחת לכלל בני החבורות הק' בכל אתר ואתר, בסייעתא דשמיא בעיצומו של יום שבת קודש – שבת שובה הבעל"ט נתאסף כולנו כאחד לאמירת כל ספר התהילים בצוותא חדא וברוב עם בראשות עט"ר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהיכל התפילה בשעה 3:45 אחה"צ בדיוק, שובה ישראל עד ה' אלוקיך קחו עמכם דברים ושוכו אל ה'.

יהי רצון שיתקבלו תפילתנו לרחמים ולרצון לפני אדון כל האט גפויילט אלעס גוטס.

בברכת כתיבה וחתירה טובה *Beleiven in Göttern* יאהר  
ועד החבורות

הרב אהרן גלבשטיין

## המנהג לנסוע אל הצדיק על ראש השנה

שמעתי מר' חיים מלמד מסטראסטינעץ שהיה מקורב מאוד למו"ר [הרה"ק מבאלטא] הרב רבי בנימין זאב ז"ל, ששמע מפיו בשם הרב [הרה"ק רבי פינחס מקאריץ] ז"ל, ראש השנה הוא הראש של השנה בסוד עולם שנה נפש. וכיון שהוא ראש, צריך אדם להיות אצל ראש הדור. לכן המנהג לנסוע אל רבו על ראש השנה.

אמרי פנחס

## איך לנו אלא את אבינו שבשמים

בשנה אחת קודם ימים הנוראים כשבאו החסידים אל הרה"ק ר' דוד מטאלנא זצוק"ל בפתקאותיהם להיזכר לפניו לקראת השנה החדשה, היה כתוב בתוך הפתקאות הרבה בקשות בענייני גשמיות. הרה"ק מטאלנא זצוק"ל לא סבל הדבר, היתכן שבימים קדושים כאלה יבקשו כ"כ על ענייני גשמיות, על כן סגר עצמו בחדרו ולא הניח עוד ליכנס אצלו. אחר זמן פתח הדלת, ואמר שהתבונן במה שאומרים בנוסח התפילה של ימים הנוראים קדוש אתה ונורא שמך, דלכאורה יפלא אם כן שכ"כ קדוש ונורא אתה, איך שייך בכלל לבקש ממך על דברים גשמיים כמו פרנסה וכדומה, הלא דברים כאלה אין להם שייכות למלך גדול וקדוש כמוך. אך מה ביכולתנו לעשות, ואין אלוה-מבלעדיך, שאין לפנינו אחר חוץ ממך שנוכל לבקש מפניו על הצטרפותנו בענייני גשמיות, ממילא אין לנו ברירה אחרת וכשנצרך לנו לחם לאכול מוכרחים אנחנו לבקש ממך.

מאורי אור

## "רבי דוד מלעלוב עשה לנו את התקיעת שופר"

הרה"ק רבינו דוד מלעלוב ז"ע היה נזהר מאד בצער בעלי חיים, וכמה פעמים בימי הקיץ בירידים בראותו בעלי עגלות טרודים, הביא הוא מים עבור הסוסים להשקותם, פעם אחת סיפר הרה"ק [רבי יצחק ז"ע] מווארקא אשר דרכם היה לשכור יחדיו עגלה לנסוע ללובלין, ובנסעם בראותם חסיד הולך להרבי [מלובלין ז"ע] קיבלו אותו, ובנסעם הלאה שוב מצאו הולך וקיבלו אותו, וכן הלאה עד שהיה משא כבד על הסוסים, והניחו המשאות על העגלה והם הלכו אחר העגלה רגלי יחדיו, ובבואם ללובלין פעם אחת על ראש השנה המתין הרבי [מלובלין ז"ע] קודם תקיעת שופר, בהביטו סביב וראה שר' דוד'ל איננו בביהמ"ד ורץ הוא [הקדוש מווארקא] אל האכסניא ומצאו שהוא עומד עם יארמאלי מלאה משעורים, ונותן להסוסים, כי הבעל עגלה רץ לביהמ"ד הקהל והניח הסוסים רעבים והאכילם הוא, וכאשר גמר מעשהו ובא לביהמ"ד של הרבי אמר הרבי, ר' דוד'ל האט אינץ גימאכט איין תקיעת שופר.

מגדל דוד

## הכנה לתקיעת שופר - דף גמרא

אמר אא"ז [הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר] זצוק"ל, בזה הדף גמרא שלמד והכין עצמו בחג השבועות לקבלת התורה, בזה הדף גמרא עצמו יוכל להכין עצמו בראש השנה לתקיעת שופר, כי התורה היא למעלה מן הזמן, עד כאן לשונו הקדוש.

דברי ישראל (מאדז"ץ)

## יש לנו עם ה' לשון נסתר שאין המקט"ר רגים ידעו מבקשותינו

נתגלה לי בחלום ענין תקיעת שופר, כמו שני אוהבים או בן ואב שאינם רוצים שידעו מה שאחד כותב לחבירו, ויש להם לשון נסתר שאינו ידוע לשום אדם רק לאב ולבן, כן הדבר בראש השנה יומא דדינא, לא היה רצון המקום שידעו המקטריגים מבקשותינו, ולכן עשה לשון עמנו על ידי שופר שאינו מובן רק לו יתברך, [ויש להוסיף שגם האב יכתוב בלשון זו אגרת לבנו], והנמשל כשהשי"ת יפקוד אותנו אז ג"כ בשופר גדול יתקע, ואותן הבנים הנעורים יעוררו לשינים, והנמשל למתים שגם להם יבוא הקול ויקיצו וירננו שוכני עפר.

והצדיקים אומרים קודם התקיעה בחדוה, כי כן דרך של בן הטוב כשנסוע לאביו ובא קרוב אצלו ומתחיל לנגן בכל מיני כלי זמר, וכותב אגרת לאביו שכבר מתקרב אליו ויבא אליו מיד, אבל אנחנו ממדרגת בן שאינו עושה רצון אביו, וכשבא קרוב אצל אביו בוש הוא יותר שבעוולה בא לאביו והוא יודע מעשיו הרעים, וכותב לאביו אגרת בדמע שאנכי בא כבר קרוב ויש לי בושה גדולה מפניך, אך לב נשבר לא תבזה, ולכן אנו אומרים קודם תקיעת שופר בהתעוררות בכי, עד כאן נתגלה לי בחלום.

תפארת עזריאל

## קודם התקיעות היה מעורר העולם לבכיה ביותר

פעם אחת אמר [הרה"ק רבי פינחס מקאריץ ז"ע] בבית הכנסת קודם התקיעות, והיה מעורר העולם לבכיה ביותר, וכשבא לביתו אמר לנו שהטעם בזה שאומרים דברי תורה קודם התקיעות כדי שישמעו העם, וכאשר השומע ישמע מאסף נשמתו אליו, ולוקח נשמתו ותוקע בהן לשופר ומעלה נשמתו בזה.

ואמר לנו, כי לא יכול להבין זאת לאחרים, כי הוא למעלה מהדיבור, כמו שאחד רוצה להראות על אדם ואינו אומר רק מראהו בראשו או בידו, כן הדבר הזה, וגם החולה כאשר כואב לו אינו יכול לומר איך הוא כואב לו, והוא מתאנח בקול בלא דיבור, כך השופר גם כן קול בלא דיבור. ואמר: אלמלא לא בא לעולם אלא להשמיע דבר זה, די.

אמרי פנחס

## "הרבי ממתיק דיני קשיא"

פעם אחת סיפר איך שהרה"ק הרבי מלובלין

ז"ל אמר לו [להרה"ק הרבי ר' שמחה בונם מפרשיסחא ז"ע] שהוא ילמוד עמו איזה הלכה כדי שיהיה אליו לתלמיד. והרבי ז"ל הלך לארגו הספרים ולקח שלא בכוונה איזה ספר והיה זה הספר שולחן ערוך אבן העזר קטן ופתח השולחן ערוך שלא בכוונה ומצא הרבי הדין של שבע ברכות ומתי אומרים שהשמחה במעונו ולמד עמו דינים אלו בחדר שלו. ואחר שסיים עמו אמר הרבי ז"ל לפה קודשו עכשיו אתה תלמיד שלי ואני רבי שלך כמה פעמים. וסיים ויש לנו גם כן זכרון טוב ויפה ששמי שמחה בונם הוא ממש השמחה במעונו. ופטרו לשלום עד כאן. ומי יוכל לעמוד בסוד קדושים כי בודאי הזמין ה' יתברך הזדמנות האלו לטובתו כדי שיהיה לזכרון טוב לפניו ואפשר שהיה זה שנת הסתלקותו לקיים בו מאמרם (ברכות ל"א). אל יפטר אדם אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו. ופעם אחת בליל ראש השנה אכל הרבי מלובלין ז"ל גרייפליך. ושאלם לתלמידיו שיכוונו הטעם למה אוכל זה. והגיד אדמו"ר ז"ל [הרה"ק הרבי ר' שמחה בונם מפרשיסחא] הרבי ממתיק דיני קשיא. אמר הרבי יפה כיוון.

רמתים צופים

## ראש השנה הוא בחינת תפילה

ראש השנה הוא בחינת תפילה. דיש ד' מצות שמקיימין בכל יום קריאת שמע, תפילין, ציצית, תפילה כמו שכתוב בספרי קודש שהם נגד ד' אותיות הויה. וכן המועדות ג' רגלים. בפסח בחינת תפילין זרוע הנטויה. ובשבועות, קריאת שמע - אנכי מצוך היום כו'. וסוכות, ציצית - בצל כנפיך יחסיון. וימים הנוראים הם בחינת תפילה.

שפת אמת (ר"ה שנת תרמ"ד)

## תשליך אצל הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע

סיפר הרב הקדוש רבי דוד מלעלוב זצ"ל, אשר הרב הקדוש רבי אלימלך מליזענסק זצ"ל הלך בראש השנה עם אנשי שלומו לתשליך, ופנה את עצמו מהם אצל הנהר, והלך אחריו הגאון החסיד רבי זאב וואלף אבד"ק ליזענסק זצ"ל בעל לשון הזהב, והרחיק הרב הקדוש רבי אלימלך מהרב רבי זאב וואלף מעט, לנער שולי בגדיו כנהוג. ושאלו: מה רוצה ממנו. והשיב הרב רבי זאב וואלף: אראה המקום היכן אתם משליכים העבירות, ואגביהם לעצמי.

והן אמת מה שנחשב לעבירות אצל הצדיק, הן מצוות אצלינו.

אוהל יצחק

## וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון

ונתנה תוקף קדושת היום וגו' וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון. ויל"ד על הלשון כבני מרון שהוא לשון תרגום, ומפני מה לא נאמר כבני צאן, כאמור להלן כבקרית רועה כו' מעביר צאנו כו'.

# דבר ה' - זו הלכה

הודעה חשובה לכל אנ"ש לקראת הימים טובים העל"ט  
להלן רשימת מורי הוראה דקהילתנו לשאלות בהלכה  
בראשות מורנו הגאון החסיד רבי יצחק דוד רוטמן שליט"א  
(ע"פ סדר א-ב)

- הרה"צ יואל בידרמן - רב דקהילתנו הק' בן קיסמא 2/6 בית שמש 053-3127672  
הרה"ג חיים יהודה אורלנצ'יק רבי עקיבא 27/6 אלעד 052-7155169  
הרה"ג יצחק אייגר הלוחמים 11 כ"ב בני ברק 050-4120567  
הרה"ג משה נחום אייזנבאך הרב מברסק 24 בית שמש 054-8433731  
הרה"ג נחמן אנשין קדושת לוי 40/24 ביתר עילית 053-3188627  
הרה"ג פישל בידרמן רבינו בחיי 13 אלעד 053-3190909  
הרה"ג מנחם זאב גוטמן עץ הדר 3/16 כ"ב ירושלים 052-7652648  
הרה"ג שלמה גולדהבר אהבת ישראל 4 חיפה 052-7693713  
הרה"ג אהרן מרדכי גרין חזון איש 32/7 בית שמש 053-3190225  
הרה"ג אפרים ווייס לונדון +447538816230  
הרה"ג נחום טיקוצקי פתח תקוה 23 ירושלים 052-7640466  
הרה"ג נתן מאיר (ב"ר בעריש) רוטמן נהרדעא 22/16 בית שמש ד 053-3153042

## לידידי היקרים קוראי גליוננו החשוב

ברוך ה' שאני זוכה להוציא את הגיליון החשוב מזה י"ג שנה

גיליון אהל מועד מביא את הטיש'ן הטהורים מלאי החן האוטנטי מלאי פנינים ומרגליות מצדיקי הדורות, שיצאו מפיו הקדוש בלבת אש סיפורי קודש נדירים ובלתי ידועים מרבתינו הקדושים זיע"א ולמעלה בקודש דמים מרובים מושקעים מידי שבוע במלאכת הקודש, טורח ויגיעה עצומה מושקעים בפניני הקודש הנלקטים אחת לאחת.

**ידידי היקרים, אל תתנו לאש הקודש לכבות,  
תנו ליבכם ולבבכם לרבוה"ק להוציא לאור תעלומה,  
אנו משקיעים בזה כוחות יומם ולילה,  
וההוצאות הינם גדולות מאד.**

**הנחת רוח שיש לשרפי עליון אין לשער ואין לתאר!**

**ואינם נשארים חייבים**

**ובודאי ישפיעו על השותפים בריאות פרנסה ונחת!!!**

ולהכתב ולהחתם לאלתר לחיים טובים ארוכים ולשלום בספרן של צדיקים גמורים, אתם ובני משפחתיכם.

לתרומות: בנדרים פלוס ע"ש אהל מועד  
או אצל הרב אהרן לוסיטיג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

## "ויזהר מאוד לשלם כל מה שנדר בעניני צדקה קודם לכן"

(סידור נהורא השלם, דרך חיים דיני ערב יום כפור)

מבקשים אנו בזה מכל אלו שהנציחו את שמחתם בהגליון לזיכוי הרבים וטרם שילמו את נדבתם נא לשלם בהקדם

בברכה  
כתובה וחתימה טובה

והנראה ליישב, שהרמז הוא על פי מה דאיתא בזוהר הקדוש על פסוק (בראשית כד, ב) ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו וכו', דקאי על המלאך מט"ט שע"י הולכים כל ההשפעות לישראל בכל השנה כולה. אבל בימים נוראים בראש השנה ויום הכיפורים אנו תלויים בדין, ר"ל שהשי"ת שוקל העוונות והזכויות של ישראל בפלס המאזנים איזה מהם יכריעו, ואם ראויים הם לפי מעשיהם לקבלת השפע.

והנה יש לחקור היאך שייך לומר שיש כף מאזנים במרום, ומה הם המאזנים. אך דהנה ידוע דבאורייתא ברא קודשא בריך הוא עלמא ובאורייתא מתקיימת, דהיינו שבכל דבר נמצאים אותיות מתורה הקדושה, וכמו כן המאזנים הם על ידי אותיות התורה.

והנה נשכיל איזה אות נראה ככף מאזנים הוא הט', שהוא נראה ככף מאזנים, על כן כשהשם יתברך רוצה לשקול מעשינו בכף מאזנים אזי הוא נוטל שני טתי"ן משם מטטרו"ן ונשאר מרון. וזהו שאנו אומרים וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון וק"ל.

אוהב ישראל (ליקוטים חדשים - פרשת נצבים)

## הפוחר שהיה בא בראש השנה לליזענסק

שמעתי מאיש מהימן, בזמן הרבי ר' אלימלך [מליזענסק] זי"ע, היה איש סוחר, גביר עצום ובעל צדקה גדול, אך זולת זה, היה עושה מה שעשה, ומנהגו היה לבוא על ראש השנה לליזענסק, והניח לפני הרבי ר' אלימלך את צרור כספו, וחישב לפניו כל מה שעשה בשנה ההיא, ואחר כך אמר להרבי ר' אלימלך זי"ע: קחו עבור זה כסף, כמה שתרצו. והרבי ר' אלימלך נטל סך הגון, לפי חשבונו.

ויהי בהגיע קודם ראש השנה, בהשנה לאחר הסתלקות הרבי ר' אלימלך, שאל הלז: מי הוא המנהיג הדור בגלילותינו. ונודע לו שהצדיק יסוד עולם הרבי ר' מענדלי זי"ע מרימנוב הוא רבן של ישראל, ונסע אליו. ועשה שם כמנהגו. ותחילה אמר הרבי ר' מענדלי זי"ע, שאין רצונו במסחר הלז, אך, יען שהודיעו שכן מנהגו עוד מליזענסק, פעל אצלו כנ"ל.

אך בשנה זו, שבק לן חיים, זה הגביר. ובהשפטו לפני הבית דין של מעלה, היה בא הרבי ר' אלימלך זי"ע למשפטו לפי טענתו. היה להרבי ר' אלימלך זי"ע חידוש, שבא לעולם העליון קודם. וסיפר לו, מה שהיה ברומנוב. ואמר הרבי ר' אלימלך: חידוש, הלא היה להרבי ר' מנחם מנדל זי"ע מרומנוב לדעת, אשר מלך [מייילעך] יש לו ברייטע פלייצעס.

אוהל אלימלך (אות רפד)

## וכתוב לחיים טובים

וכתוב לחיים טובים (תפלת שמו"ע עשי"ת). לא על ידי שליח אזי בודאי הוא לחיים טובים. וזהו הפירוש מלפניך משפטי יצא וכו' (תהלים יז, ב), ובמקום אחר נאמר (שם קמג, ב) אל תבוא במשפט עמנו, דאם מלפניו יצא המשפט בודאי עיניך תחזינה משרים, מאתו לא תצא וגו' (איכה ג, לח).

תפארת שלמה (לקוטים)



## נערך ע"י הרה"ג רבי חיים יהודה אורלנציק שליט"א - דומ"צ בקהילתנו הק'

מאיך לדברי רבינו יונה שהטעם שאין מברכים על המרור כיון שכוונתו לאכול, יש לדון לפטור את הסימנים מברכה שהרי מתחילה היתה כוונתו לאכלם.

אכן נראה שיש לחלק בין הנידונים, כיון שבסימנים ישנם תרתי לגרועות לעומת המרור, כיון שחובה לאכול את המרור, ודוקא בתוך הסעודה, משא"כ הסימנים אינם חובה, וגם אין צורך לאכלם דוקא בתוך הסעודה. אולם ראיתי בחוט שני (ראש השנה פ"ב, ב) שמסתפק, שאע"פ שאין הדרך לאכל את הסימנים באמצע הסעודה, מ"מ יתכן שהוא כמו מרור שספק אם מברכים עליו בפה"א, ולכן כתב שבעל הבית יפטור את המסובים בבננה.

### מנהג רבוה"ק

ה. ושמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שרביה"ק הברכת משה זי"ע היה מקפיד מאוד לפטור את הסימנים שברכתם בפה"א במאכל אחר, ובאחד השנים עת ערך את השוה"ט בליל ר"ה ביקש להביא לו בננה כדי לברך עליו, אך לא היה בננה במצא, ורבינו לא המשיך בסדר הסימנים אלא ישב והמתין עד שאחד האברכים שדר בסמוך הביא בננה מביתו.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הוסיף ואמר לי בשם הרה"ג שלמה גולדהבר שליט"א מו"צ בקהילתנו, שרבים תמהו על דברי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שכתב לברך בפה"א על ה'קרא', מהטעם שהוא בודאי אינו בא מחמת הסעודה, שהרי ה'קרא' הוא זן של קישוא שנהוג לאכלו במשך השנה. ולכן הסיקו שכל הנראה השתנתה המציאות ואף שבעבר לא היה בא מחמת הסעודה מ"מ כיום הוא בא מחמת הסעודה. אכן הערתי לרבינו, שאינו מסתבר לומר כן, שהרי הגרש"ז כתב את דבריו בהערותיו למחזור המפורש שיצא לאור בשנת תשמ"ח, וכבר אז היה נהוג לאכול קישואים בסעודה, וע"כ צריכים לומר שאע"פ שהוא זן של קישוא צריכים לברך עליו כדלהלן.

ואכן כשחזרתי על הדברים דלעיל לפני הגה"ח רבי יצחק דוד רוטמן שליט"א אמר לי, שה'קרא' אינו בא מחמת הסעודה, ואף שדומה במראהו לקישוא במקצת מכל מקום למעשה הינו מין אחר שאינו בא מחמת הסעודה, אלא שהיה לרבינו ענין לאכול בננה בר"ה והסתיר את מעשיו באצטלא אחרת. והוסיף, שאכן בני ספרד הנוהגים לאכלו במשך כל השנה, נוהגים לברך ברכת האדמה על פרי אחר.

ובשולי הדברים יש להעיר, שלפי הנהוג ברוב המקומות שממתיקים את הסימנים בסוכר וכדו', אין כל שאלה בדבר, וחובה לברך עליהם בשופי אף לדברי האומרים שה'קרא' בא מחמת הסעודה, משום שאין מבשלים אותם עם בשר, ובאופן זה אינו בא לשובע אלא לקינוח. וכן מוכח מדברי המשנה ברורה (קעז, ד) בענין מאכל הצימעס, ודו"ק ודי לחכימא.

בגמרא לסדר המובא בשו"ע, שהגמרא נקטה את ה'קרא' בתחילה, משום שהוא אינו בא מחמת הסעודה והיו מברכים עליו ופוטרים את שאר הסימנים, אבל בזמן הבית יוסף היה בא מחמת הסעודה, ולכן שינה השו"ע וכתבו לבסוף.

וברור שהדבר תלוי האם הירקות מצויות והדרך לאכלם באמצע הסעודה או שאינן מצויות ומחמת זה אין הדרך לאכלם מחמת הסעודה. וראיה לדבר, שהרי המשנה ברורה (קעז, ה) כתב שמלפפון אינו בא מחמת הסעודה, וצריכים לברך עליו באמצע הסעודה, ואילו כיום הוא בא מחמת הסעודה. ובברכי יוסף (קעז, א) כתב שחזרת קישואים ומלפפונים אינם באים מחמת הסעודה בגלילותיו, ומביא שבמקומו של בעל התשו' בית דוד (סימן פה) היו הקישואים באים מחמת הסעודה.

### מאכל שבא מחמת הסעודה

#### שנאכל כסימן

ג. בתשובות והנהגות (שם) כתב, שהעובדה שהירקות נועדו לשמש כ'סימן' בעלמא ולא כחלק ממאכלי הסעודה, אינם מהווים סיבה לחייב לברך על הסימנים אף אם הם באים מחמת הסעודה, כיון שאין חובה לאכלם ואינם נחשבים חלק מהסעודה. אכן במקום אחר (ח"ד, קלו) סתר משנתו, ומצדד בפשיטות שכיון שאוכלם לסימנא בלבד צריכים ברכה, ונראה שחזר בו מדבריו הראשונים. וכן מצדדים בתשו' דברי יציב (ד"ה ואפשר) ובשיעורי הגר"ש אלישיב זצ"ל (עמ"ס ברכות, עמוד תנד), שכיון שאינו אוכלם מחמת הסעודה אלא בתורת סימנים טעונים ברכה, אף שרגילים לבוא מחמת הסעודה.

### האם המנהג מחשיבו כבא מחמת

#### הסעודה

ד. הראשונים כתבו ש'מקשים העולם', מדוע אין מברכים בליל הסדר על המרור ברכת בפה"א מלבד הברכה 'על אכילת מרור', והרי אין רגילים לאכול מרור בתוך הסעודה. ותיצו התוספות (ברכות מא, ב ד"ה אי הכי), 'שכיון שרחמנא קבעיה חובה, דכתיב (במדבר ט, יא) 'על מצות ומרורים יאכלוהו', הוי כמו דברים הרגילים לבוא מחמת הסעודה'. ורבינו יונה (שם כט, ב ד"ה ובזה) מתרץ, 'שכיון שמתחילה היתה כוונתו לאכלם, שהיה יודע שמחוייב היה באכילתו, דברים הבאים מחמת הסעודה הוו, והוו להו טפילה לפת'. וע"ע ברשב"ם (פסחים קיד, ב ד"ה פשיטא) ובתוספות (שם קטו, א ד"ה והדר).

והנה הסימנים הנאכלים בראש השנה אינם דומים לאכילת מרור, שהרי לא קבעם הכתוב לחובה, והטו"ז (קעז, ג) מבאר את דברי התוספות, שרק אם מוכח שקובע את סעודתו על הפירות כגון במרור שחובה לאכלו מן התורה, נחשב שבא מחמת הסעודה. אמנם

בטרם אכילת ה'קרא' נהגו רבוה"ק לברך 'בורא פרי האדמה' על בננה או אננס, שאינם באים מחמת הסעודה, כדי לפטור את הסימנים שברכתם האדמה. ובתורי בספרי הפוסקים אחר מנהג זה לא מצאתי לו חבר, אכן רבוה"ק הורו להביא ירק שברכתו 'בורא פרי האדמה', כיון שיש להסתפק אם הסימנים שברכתם 'האדמה' הם דברים הבאים מחמת הסעודה, שמבואר בשו"ע (סימן קעז) שאין מברכים עליהם בתוך הסעודה, או שיש לצדד שאף אם הם באים מחמת הסעודה צריך לברך עליהם, כיון שבאים לסימנא ולא כחלק מהסעודה.

### האם הדרך לאכול את הסימנים באמי

#### צע הסעודה

א. רבותינו הפוסקים התחבטו הרבה בדיון זה, ונביא את תמצית דבריהם. הגאון רבי יהודה עייאש זצ"ל בספרו מטה יהודה (תקפג, ג) כתב, 'נראה דאם אוכל קרא וסילקא בתבשיל שהם דברים הבאים מחמת הסעודה, אינו מברך כשיאכלם בתוך הסעודה דפת פוטרן, אבל כגון תמרי ותפוח שהם שלא מחמת הסעודה, כשיאכלם בלא פת צריך לברך בורא פרי העץ'. וכ"כ בכף החיים (תקפג, יב). אמנם באלף המגן (תקפג, יג) כתב, שהסימנים אינם באים מחמת הסעודה.

והגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל כתב בתשובתו לשאלת הרה"ג רבי יעקב ויינגרטן שליט"א בעל ה'מחזור המפורש', על איזה סימן מברכים בפה"א, שיברך על ה'קרא', כיון שעל שאר הסימנים יש להסתפק אם נחשבים בזמננו כדברים הבאים מחמת הסעודה, ואילו הקרא ודאי לא בא אצלנו מחמת הסעודה. והובא בהליכות שלמה (מועדי השנה פ"א, יח. דבר הלכה כח). אמנם הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א מעיר עליו בתשובות והנהגות (ח"ב, רסט), שבארץ ישראל ובעוד מקומות הקרא נאכל בתוך הסעודה, ולכן המברך עליו עובר על ברכה לבטלה.

### הדבר תלוי בעתים ובזמנים

ב. והמעייין בשלל השיטות יבחין שלא נחלקו האם הקרא או שאר הסימנים באים מחמת הסעודה, אלא שבמקומו של המטה יהודה, היה הדרך לאכול את הסימנים באמצע הסעודה במשך כל ימות השנה כאשר הם מבושלים, והכף החיים הסכים לדבריו, כיון שדר בארץ הקודש אשר שם מצויים הירקות הללו, ועדת הספרדים שבאזור מגוריו נהגו לאכלם. אך בשכונתו של הגרש"ז אויערבאך זצ"ל לא נהגו לאכלם אע"פ שהיו מצויים. וגם בתשו' דברי יציב (או"ח, רנב ד"ה ואפשר) כתב, שהסימנים לא היו מצויים בחו"ל רק בארה"ק, אלא שלא נהגו לאכלם במשך השנה.

ובתשו' דברי יציב (שם, ד"ה ובכף החיים) מבאר בדרך אפשר את ההבדל בין סדר הסימנים

### נערך ע"י הרה"ג רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו הק'

#### א. לבישת קיטל.

יש נוהגים ללבוש קיטל לבן בראש השנה. [והובא מנהג זה במט"א סימן תקפ"ד ס"ג].

במשנה ברורה [סוף סימן תרי"ח] כתב בשם האחרונים, שלא יכנס לבית הכסא בקיטל כיון שהוא מיוחד לתפלה, ולהטיל בו מים מותר. והובא מהגר"ש אלישיב זצ"ל, דהקפטן הלבן הירושלמי אינו בגדר קיטל המיוחד לתפלה, ומותר להיכנס בו לבית הכסא.

#### ב. אמירת המלך הקדוש והמלך המשפט.

א. כתב השו"ע [סימן תקפ"ב ס"א]: בעשרת ימי תשובה אומר המלך הקדוש, המלך המשפט. ובטעם הדבר הביא המשנה ברורה [שם ס"ב, מפרש"י ס"ק דברכות]: משום שעכשיו הם ימי דין שהקדוש ב"ה יושב ודן כל העולם ומראה מלכותו וממשלתו שהוא בכל משלה.

ב. טעה ולא אמר המלך הקדוש, אזי אם נזכר תוך כדי דיבור, דהיינו כל שלא עבר זמן של אמירת ג' תיבות "שלום עליך רבי", יכול לתקן לשונו ולומר מיד המלך הקדוש. ולאחר שעבר זמן זה, או שהתחיל לומר אתה מברכת חונן הדעת, אזי צריך לחזור לראש התפלה. [מ"ב שם].

ג. כתב במטה אפרים [שם ס"ח], דהוא הדין בשליח ציבור שטעה ולא אמר המלך הקדוש דחוזר לראש התפלה, הגם שיאמרו קדושה פעם שנית, ובראש השנה כשטעה וחוזר לראש אינו חוזר לומר את הפיוטים.

ד. שליח ציבור שטעה ולא אמר המלך הקדוש בברכת מעין שבע בראש השנה שחל בשבת או בשבת תשובה, אם נזכר בטעותו קודם שאמר ברוך אתה ה', חוזר להמלך הקדוש וכו', ואם אמר כבר את השם, אינו חוזר. [קשו"ע סק"ט ס"ד].

ה. טעה ולא אמר המלך המשפט, כיון שאמר מלך אוהב צדקה ומשפט אינו חוזר. [מ"ב שם סק"ט ע"פ הרמ"א בסיומן קיח]. אמנם בשו"ע הרב [שם ס"ב] כתב דאם סיים תפלתו, טוב שיתפלל שנית בתורת נדבה, דהיינו שיתנה ויאמר אם אני חייב שיהא תפלה זו לשם חובה, ואם לאו שיהא לנדבה.

ו. המסתפק אם אמר המלך הקדוש, אזי בתפלות ראש השנה ויום הכיפורים אם התחיל לומר כבר ובכח תן פחדך, אלא שמסתפק אחר כך אם סיים כראוי, אינו חוזר לראש, דאמרינן שמסתמא המשיך בנוסח התפלה וסיים טוב.

ז. אמנם בשאר תפלות דעשרת ימי תשובה תלוי, אם אין ברור לו שהיה בדעתו לומר בעת התפלה המלך הקדוש, הרי זה בגדר ספק, וחוזר לראש, דחזקה מה שהוא רגיל הוא מזכיר, ואם ברור לו שהיה בדעתו לומר בעת התפלה המלך הקדוש, אזי אם נתעורר אצלו הספק סמוך להזכרה, או קודם שסיים שמונה עשרה, הוי עדיין בגדר ספק, וחוזר לראש, ואם נתעורר אצלו הספק רק לאחר שסיים התפלה, אין זה בגדר ספק, ואינו חוזר לראש. [מ"ב שם סק"ד, מ"ב סימן קיד סק"ח, כ"ח שם סקמ"ח].

#### ג. ברכת מאכלי סימנא טבא.

א. מברך תחילה על התמר שהוא מפירות שבעת המינים, ויכוין לפטור בברכתו את כל הפירות שברכתם בורא פרי העץ, גם את הקומפסט שיאכל בסוף הסעודה. [והגם שתפוח בר"ה חביב אצלו יותר שמתפלל באכילתה לשנה טובה ומתוקה, מכל מקום מקדימים לתמר דשבעת המינים קודם לחביב, כנפסק בשו"ע סימן ר"א ס"א, ומ"ב שם סק"ג, וכן הורה הגר"ח זוננפלד זצ"ל, לוח א"י, והגרש"ז אויערבאך זצ"ל, במכתב שהובא במחזור המפורש. וכתב בהליכות שלמה מועדים תשרי-אדר פ"א דבר הלכה אכ"ו, דהנהוגים להתחיל באכילת התפוח, ידקדקו שלא להכניס התמרים, כי אם לאחר שברכו על התפוח, ויכוונו אז להוציא את התמרים].

ב. על הקרא מברך בורא פרי האדמה דאינו ממינים הבאים תוך הסעודה, ויכוין לפטור בברכתו את כל המינים שברכתם בורא פרי האדמה. [מכתב הגרש"ז במחזור המפורש].

#### ד. שינה בראש השנה.

א. איתא בירושלמי: "מאן דדמיך בריש שתא דמיך מזליה". [מי שישן בראש השנה - יש מזלו]. וסבר הגר"ח קניבסקי, דמשמעות המילה "דמיך" הוא שוכב, ולכן אין להקפיד אם ישן בישיבה על כסא. הו"ד במ"ב מהדורת דרשן]. ועל פי דברי הירושלמי כתב הרמ"א [סימן תקפ"ג ס"ב]: נוהגים שלא לישון ביום ראש השנה, ומנהג נכון הוא. וכתב המשנה ברורה [שם סק"ט]: והאר"י ז"ל אמר שאחר חצות מותר לישון, שכבר נתעורר המלאך על ידי תפלות ותקיעות, והב"ח כתב שהר"מ היה ישן בראש השנה. **ויושב בטל כישן דמי.** ועיין בחיי אדם שכתב, דאחר האכילה יקבע עצמו ללימוד, ואם ראשו כבד עליו יישן מעט אם אי אפשר לו בלא זה, ויש נוהגים לגמור כל התהילים. [עכ"ל המ"ב שם].

ב. לדעת הבן איש חי [שנה א' פר' נציבים א"א], צריך להתעורר משנתו קודם עלות השחר, וכן כתב במטה אפרים [סימן תקפ"ד ס"א], ומנהג כ"ק אדמו"ר רבינו יואל מסאטמר זיע"א היה להעיר את כל בני ביתו קודם עלות השחר. [מ"כ מרן אדמו"ר שליט"א].

ג. מאידך דעת הגרש"ז אויערבאך, דבזמנינו לא נהגו להשכים קודם עלות השחר או הנץ החמה, וסומכים על כך שהישן כדרכו בכל יום הרי זה נמשך אחר שנת הלילה, ומה שאמרו בירושלמי "דדמיך מזליה" מדובר **כשהולך לישון ביום ראש השנה סתם**, ולא כשהולך לישון כדי שיוכל לכוין יותר בתפלה. [הליכות שלמה עכ"א, והוסיף שם בארוחות הלכה, שאת הצעירים היה מזוז גם בכל ימות השנה שלא להתרגל לישן ביום, אם לא שזקוק לכך במיוחד, ואמר על עצמו שעד גיל ארבעים לא ישן ביום].

#### ה. אכילה ושתייה קודם התקיעות.

א. יש נוהגים לקדש ולטעום קודם התקיעות. [ובטעם הדבר כתבו הפוסקים, דמקור איסור אכילה קודם דבר מצוה נלמד מלוב, כנפסק בשו"ע סימן תרנ"ב ס"ב: "אסור לאכול קודם שיתלנו", ודייק במגן אברהם שם סק"ד, ממה שכתב השו"ע "אסור לאכול" משמע דטעימה מותרת. גם במשנה ברורה שם כתב, דטעימה אינו בכלל האיסור בעת הצורך, ובפרט אם יש לו שמירה שלא ישכח מלקיים המצוה, דטעם איסור אכילה קודם מצוה, דחוששים שמא ימשך באכילה וישכח לקיים המצוה, ולכן בטעימה לבד, וגם יש לו שמירה, שוב

אין לחשוש לזה, ועל פי זה מצאו סמך הנהגים לקדש ולטעום קודם התקיעות, לפי שמסיימים את התפלה מאוחר, ויש אנשים שלא תהא דעתם מיושבת בעת התקיעות והתפילות אם לא יטעמו קודם לכן, וטעימתם בכלל טעימה במקום הצורך שלא נאסרה קודם המצוה, וגם מה שמתפללים יחד ומכריזים על זמן התקיעות הוי ליה כהנחת שומר. ע"פ שו"ת ציץ אליעזר ח"ו ס"ו, מועדים וזמנים ח"א ס"ד].

ב. אולם במטה אפרים [סימן תקפ"ח ס"ב] כתב: ואסור לאכול קודם תקיעת שופר, ומי שלבו חלוש ואין דעתו מיושבת לתקוע ולהתפלל עד שיטעום, יעשה קידוש ויאכל כזית לעקיף בכדי שיהיה במקום סעודה, ואחר כך ישתה מעט קאווי או טייא, ומכל מקום יש להם לעשות בצנעה מפני המון עם שלא יקילו ביותר.

ג. ובקצה המטה [שם סק"ה] הביא בשם כמה פוסקים, דקאווי וטייא יכול לשתות גם בלא קידוש, דכיון שאסור לאכול קודם התקיעות לא הוי זמן סעודה, וממילא לא נתחייב עדיין בקידוש.

ד. אמנם המעיין בשדי חמד [הל' ר"ה ס"ב אל"א, במה שהביא משו"ת הד"ר] משמע דגם השותה בלבד נכון יותר שישמע קידוש ממי שמקדש במקום סעודה.

ה. המקדש ששתה רביעית יין, אינו מברך שהכל על שאר משקים. ומי שטעם מכוס של קידוש למצוה מן המובחר, יש ספק אם מברך על שאר משקים שהכל, ולכן, או שיברך שהכל על דבר מאכל שברכתו שהכל, ויפטור המשקים, או שישמע שהכל מחבירו ויבקש שיוציאו, ומהגר"ד רוטמן שמעתי עצה שיעשה קודם שהכל על המשקים, ואחר כך יטעום מכוס של קידוש. [שו"ע ומ"ב סימן קע"ב ובה"ה שם].

ו. והשותה רביעית שנתחייב בברכת על הגפן, אינו מברך בורא נפשות על המשקים, דנפטרים בברכת על הגפן. [שו"ע סימן רח סט"ז].

#### ו. עמידה בעת שמיעת התקיעות.

א. כתב השו"ע [סימן תקפ"ה ס"א] צריך לתקוע מעומד. והטעם כתב הרא"ש [סוף פסחים], דכתיב "יום תרועה יהיה לכם", וילפינן מלכם דגבי עומר, דכתיב ביה "חרמט בקמה", אל תקרי בקמה אלא בקומה. וכתב המשנה ברורה בשם מגן אברהם, דלפי זה אין לסמוך על שום דבר באופן שאם ינטל אותו דבר יפול, שעמידה גם זו חשובה כשיביה, ומכל מקום בדיעבד גם אם תקע מיושב לגמרי יצא, דקרא אסמכתא בעלמא הוא ולכתחילה. והציבור ששומעים התקיעות לא הטריחום לעמוד משום כבוד ציבור, וגם כי עתידים לשמוע מעומד התקיעות שעל סדר הברכות של מלכויות זכרונות שופרות.

ב. ועכשיו נהגו הציבור לעמוד כולם גם בתקיעות שקודם מוסף, ואפילו הכי נקראים תקיעות דמיושב, מאחר שרשות לישיב בהם. ואם יחיד שומע תקיעות לצאת בהם, ואינו עתיד לשמוע על סדר הברכות, צריך מדינא לעמוד לכתחילה. [מ"ב]. והוא הדין בנשים השומעות רק תקיעות דמיושב.

א. כתב השו"ע [סימן תקפה ס"ב] קודם שיתקע, יברך לשמוע קול שופר, ושהחיינו, דלאו בתקיעה תליא מילתא אלא בשמיעה, ובדיעבד אם בירך לתקוע בשופר, או על תקיעת שופר, יצא. [מ"ב שם].

ב. נטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר אין צריך לברך שנית, אך כשנטלוהו בין הברכה לתחילת התקיעות צריך לחזור ולברך. [מ"ב שם].

ג. כתב הרמ"א [שם ס"ב] התוקע לאחרים [ויש שם לפחות עשרה אנשים, שעה"צ שם], אף על פי שיצא כבר ידי חובת התקיעות, יכול התוקע לברך בעצמו שתי הברכות.

ד. אמנם התוקע לנשים לבד, אם יצא כבר ידי חובת התקיעות לא יברך בעצמו, אלא הנשים יברכו לעצמם, או שיכוין בלבו שלא לצאת בתקיעות בית הכנסת, דאז יוכל לברך אחר כך כשתוקע להם. [רמ"א ומ"ב סימן תקפט ס"ן].

ה. הנכנס לבית הכנסת לאחר שסיים הבעל תוקע את הברכות, יברך לעצמו הברכות בלחש, ואם לא שמע תחילת התקיעות, יברך אחר כך לעצמו קודם שישמע תקיעות בחזרת הש"ץ דמוסף. [ברכת הבית שער נ"א ס"ה].

ה. חיוב נשים בתקיעת שופר.

מעיקר הדין אשה פטורה מתקיעת שופר, דהוי מצות עשה שהזמן גרמא, אמנם כבר קיבלו עליהם לחובה לשמוע תקיעת שופר, ודי במה ששומעים שלושים קולות. [שו"ע שם ס"ג. א"א בוטשאטש תניא סימן תקצ"ב, רע"א בהשמטות לס"א, ח"י"א, וקיצור שו"ע. ובמקדש ישראל סוף סימן קס"א, העתיק מהמהר"ל, שנכון שישמעו את כל התקיעות הן דמיושב והן דמעומד. והוראת הגר"ש אלישיב היה, שאין אשה צריכה לשמוע כל המאה קולות, אלא די בשלושים קולות שקודם מוסף, או שתשמע שלושים קולות במוסף. ה"ד באשרי האישי ח"ג פט"ז אות כח].

ט. שלא לדבר דברים בטלים ולא לכעוס בראש השנה.

א. כתב במטה אפרים [סימן תקצט ס"א]: כשחוזרין הציבור מהליכות תשליך לבית התפלה, ועוד לא הגיע זמן תפלת ערבית, חלילה להם להקל ראש לישב בטל, וגם ירחיק עצמו מחברת ריעים לשוח יחד שאף שנדמה להם שהם מדברים מענין היום והם דברי יראה, אי אפשר שלא יומשך מענין לענין של חול ושחוק וקלות

ראש ולשון הרע... אלא כל אחד יהיה עסוק בשלו ללמוד או לומר תהילים, הכל לפי מה שהוא אדם. [עכ"ל. וכבר העתקנו למעלה מה שכתב המשנה ברורה בסימן תקפג ס"ב, לאחר שהביא את דברי הירושלמי "מאן דדמיך בריש שתא דמיך מוליה"- "ויישוב בטל כישן דמי"].  
ב. כתב המשנה ברורה [שם ס"א]: יזהר מאד שלא יכעוס בימים האלו, מלבד גודל האיסור, כדי שיהיה לסימן טוב, רק יהיה שמח לבו ובטוח בד' עם התשובה ומעשים טובים.

י. שכח לומר יעלה ויבוא בברכת המזון של ראש השנה.

יש אומרים דמי ששכח לומר יעלה ויבוא בברכת המזון של ראש השנה, אין צריך לחזור ולברך, כיון שלדעת כמה פוסקים מותר להתענות בראש השנה, ויש אומרים שצריך לחזור, והמשנה ברורה [סימן קפח סק"יט] הביא ב' השיטות ולא הכריע בזה. והוראת בעל שבת הלוי [מבית לוי], דבסעודות ליל ראש השנה חוזר ומברך, כיון שלדעת כולם אסור להתענות בליל ראש השנה, ובסעודות היום, אינו חוזר ומברך.

יא. החלפת הפתילות והכנת פתיל צף ביום טוב.

א. כתב הגאון רבי עקיבא איגר [בסימן תקא בהגהותיו על ה"ט"ז סק"ז] דמותר להוציא את הפתילות הישנות שכבו ולהחליפם לחדשות בליל יום טוב, על פי מה שכתב הרמ"א [בסימן תקט ס"א] דמותר לטלטל מוקצה לצורך אוכל נפש ושמחת יום טוב. [ולהוציא דיסקית של נרונים מכוסית זכוכית כדי לתת בה חדש, דעת הגר"ש איערבאך והגר"ש אלישיב שמותר, משום שאין לה חשיבות ואינם בכלל מוקצה, ה"ד באורחות שבת ח"ב פ"ט, ולדעת הגר"ש קרליץ בחוט שני יו"ט פ"א סק"ב דינם כהחלפת הפתילה שהתיר הגרעק"א].

ב. יש להכין את הפתילי צף בערב יום טוב. [ועיין בשו"ת שבט הלוי ח"ט סק"ח או"א, דאם לא הכין מערב יום טוב, מותר להכניס השעוה לתוכן ביום טוב. אמנם שמעתי מהגר"מ סירוטה, דפתילי צף שמחוברים יחד, אסור להפרידם ביום טוב משום איסור מחתך, ולפעמים גם הנקב אינו פתוח לגמרי, ואם לא הכינם מערב יום טוב, יכין נרות אחרים].

ג. לכתחילה ינער את הפתילי צף הישנים לתוך האשפה, כי אין עושים גרף של רעי לכתחילה, ואם ניערם על השולחן, מותר לטלטלם לאשפה. [שו"ת באר משה ח"ח סימן קס"ז].

יב. שלא לבשל ביום טוב ראשון לצורך יום טוב שני אפילו בשני ימים טובים של ראש השנה.

כתב השו"ע [סימן תקג ס"א]: אסור לאפות או

לבשל או לשחוט ביום טוב לצורך מחו, אפילו הוא שבת, או יום טוב, ואפילו בשני ימים טובים של ראש השנה. ומבאר המשנה ברורה, דלהחמיר אמרינן קדושה אחת הן ולא להקל. אמנם מיד עם צאת הכוכבים [6:58] שבין יום טוב ראשון לליל יום טוב שני רשאים לאפות ולבשל, ואין צריך לומר הבדלה בלי שום סגנון ולשון, שלא הותקן כלל ענין הבדלה מיום טוב לחבירו. [פסקי תשובות שם].

יג. מותר להוציא מאכלים מהמקפיא ביום ראשון של ראש השנה לצורך סעודת הלילה.

מותר להוציא מאכלים מהמקפיא ביום ראשון של ראש השנה לצורך סעודת הלילה, משום שאיסור הכנה הוא דווקא כשרוצה להרויח זמן שלא יצטרך לעשותו בלילה, אך כשיש לו כוונה אחרת, או באופן שלא יוכל לעשות דבר זה בלילה ויוכל לבוא לידי הפסד, לא אסרו. [שו"ת מהרש"ג ח"א סי' סא]. אמנם יראה להוציא את המאכלים מהמקפיא בעוד היום גדול, כדי שיהיה אפשרות לאכול וליהנות ממנו גם ביום טוב ראשון. [כמו שכתב השעה"צ בסימן תרסו סק"ה: ואסור להביא יין מיו"ט לחבירו, ובשעת הדחק שלא ימצא בלילה בקל, מותר להביא יין וכן מים מיו"ט לחבירו, רק שצריך להביאו בעוד יום גדול (דלא מוכח מלתא, דאפשר דצריך עדיין לצורך היום), עכ"ל].

יד. מלאכות המותרות לעשות ביום שני דראש השנה לכבוד שבת על ידי עירוב תבשילין.

מי שהניח עירוב תבשילין מותר לו לשטוף כלים ביום טוב לצורך שבת, וכן להציע המטות, ולקפל את הבגדים לכבוד שבת. [מבית לוי ע"פ שו"ע הרב, דעת תורה, ומשנה ברורה. ואפשר דהוא הדין שיכול להחליף בגדים כשצריך לכך, דכשחלל יום טוב במוצאי שבת כתב הכף החיים בסימן תקט"ז ס"ק כג, שלא ילבש בגדי יום טוב סמוך לחשיכה דנראה כמכין משבת ליו"ט, אלא או ילבשם מבעוד יום ויכוין בהם גם לכבוד שבת, או שלא ילבשם עד שיהיה ודאי לילה, מה שאין כן בעניניו דאפשר לסמוך על העירוב תבשילין. ועיין בשו"ת באר משה ח"ח סי' ר שכתב, דהמ"ב בסימן שב ס"ג כתב, דמותר לקפל הסלית ביו"ט שחל להיות בערב שבת כשעשה עירוב תבשילין, מאידך כתב המ"ב בסימן תקכ"ב ס"ב, שעירוב תבשילין מועיל רק לצרכי סעודה, וההסבר בזה, דכל שיש בו רק משום מכין מיום טוב לשבת לזה מועיל העירוב תבשילין אפילו שלא לצרכי הסעודה, מה שאין כן לענין מלאכה, לא הותר על ידי עירוב תבשילין רק לצרכי הסעודה].

טו. המנהג לאכול את העירוב בשבת.

נוהגים לצרף את הלחם או המצה של העירוב ללחם משנה בג' סעודות דשבת, ולאכול בסעודה שלישית. [מ"ב שם סק"י"א שם מהר"ל]. וכן נוהגים לאכול התבשיל בסעודת שבת. [מבית לוי, ובנטעי גבריאל כתב שכן נהג הרה"ק רבי אהרן מבעלז זיע"א].

זיכוי הרבים ענק – זכות עצומה לקראת ימי הרהמים!

היות וכבר תקופה ארוכה שלא ניתן להשיג את הסדרה של

ילקוט הליכות והלכות

ויש ביקוש רב מאד עומדים אנו להדפיס מהדורה מחודשת ומורחבת

של שני כרכים:

א. תפילה, ברכות, בשר בחלב, שבת, מועדים. ב. טהרה, ייחוד, קדושה, צניעות

חכם לב יקח מצוות לקחת חלק ושותפות במצוה זו שכתוב עליה "וצדקתו עומדת לעד" זה הכותב ספרים ומחלקן לאחרים.

בברכת כתיבה ומתיאה טובה

ניתן לפנות אל הרה"ג רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א 053-3190225

לקראת יומ"ד קדישא של

כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

ייצא אי"ה

גיליון מורחב

הרוצה לקחת זכות יפנה

להרב אהרן לוסטיוג - מושב"ק

וזכות רביה"ק זיע"א יגן בעדכם ובעד ביתכם

להתברך בכל מיילי דמיטב

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
מלא הטנא ברכות מאליפות ומרבבות קדם  
**הרה"ג ר' חיים מרדכי גשטטנר שליט"א**  
חתן כ"ק אדמו"ר מהרש"צ א רזופלד זצלה"ה  
חדב"נ כ"ק מרן הברכת משה זיע"א  
ולאבי יידינו הנכבד  
הרב החסיד המפורא רבי **עזריאל נפתלי שליט"א**  
ולמחתנו יידינו הנכבד, המולה  
**הרה"ג ר' שלמה גלבר שליט"א**  
לרגל שמחת הולדת נכדתה הנינה  
בת אצל בנו נכדו חתנו יידינו הנכבד  
הרב **משה שליט"א**  
יה"ר שיזכה לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח  
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
נדבת יידינו הנכבד, מחשובי אנ"ש  
העומד לימינו במסירות נפלאה בכל עת  
**הרה"ח ר' נחום גולדברג שליט"א**  
ולאבי יידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש  
**הגה"ח ר' ישראל נח שליט"א**  
משב"ק רבוה"ק זיע"א ולהבדלה"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א  
ולחמיו יידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש  
**הרה"ח המפורא ר' אברהם פוקס שליט"א**  
**לרגל שמחת הולדת הבן נכדם**  
יה"ר שיזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת  
דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא  
שמחת השלום זכר יתקיים בליל שב"ק  
בשולה"ט של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א  
בהיכל התפילות בירושלים

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
מלא הטנא ברכות מאליפות ומרבבות קדם  
**הרה"צ ר' נחמן רוטנר וייס שליט"א**  
רב ביהמ"ד ברעיון ב"ב  
ולחתנו יידינו הנכבד  
הרב **אברהם בן ציון פרוקל שליט"א**  
לרגל שמחת הולדת הנין הנכד  
בן אצל נכדו האברך החשוב  
**הר"ר שמעון הי"ו**  
יה"ר שיזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת  
דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
נדבת יידינו הנכבד, מחשובי ומפארי אנ"ש  
**הגה"ח רבי אהרן הניג שליט"א**  
מחשובי לומדי ומתפללי בית מדרשו קדושת שמעון לונדון  
ולחתנו יידינו הנכבד האברך החשוב  
הרב **זיידל זלמן היילר שליט"א**  
לרגל שמחת הכנס נכדו בנו  
**כמר צבי אריה נ"ו**  
לעול תורה ומצוות  
יה"ר שיזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת  
דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
נדבת יידינו הנכבד, מחשובי אנ"ש,  
העומד לימינו במסירות נפלאה בכל עת  
**הרה"ח ר' יעקב שמואל הומינר שליט"א**  
לרגל שמחת אירוסים בנו החתן  
המופלג בתורה ויראת שמים עדין לגדלות  
כליל המעלות והמידות  
**הבה"ח ברוך הי"ו**  
מחשובי חברת התחורים  
**עב"ג הכלה החשובה תחי'**  
בת יידינו הנכבד  
**הרה"ח ר' אליעזר גוטמן שליט"א**  
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת  
דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא  
ונהורא מעליא

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
נדבת יידינו הנכבד, מגזע ארלים ותרשישים  
מחשובי ופארי אנ"ש  
**הרה"ח ר' אברהם סיני טייטלבוים שליט"א**  
מוניו  
**לרגל שמחת נישואי בתו**  
**הכלה החשובה תחי'**  
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת  
דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא  
ונהורא מעליא

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
נדבת יידינו הנכבד, מחשובי ומפארי אנ"ש  
**הרה"ח המפורא ר' כתר'אל ברנדווין שליט"א**  
בארא פארק  
ולאבי יידינו הנכבד מגזע ארלים ותרשישים  
**הרה"צ רבי יצחק שליט"א**  
פאר עדתנו  
**לרגל שמחת נישואי בתו נכדתו**  
**הכלה החשובה תחי'**  
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת  
דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא  
ונהורא מעליא

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
נדבת יידינו הנכבד, מחשובי ומפארי אנ"ש  
**הרה"ח המפורא ר' אברהם ברנדווין שליט"א**  
ליקוד  
ולאבי יידינו הנכבד מגזע ארלים ותרשישים  
**הרה"צ רבי יצחק שליט"א**  
פאר עדתנו  
**לרגל שמחת נישואי בתו נכדתו**  
**הכלה החשובה תחי'**  
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת  
דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא

נדבת יידינו הנכבד העומד לימינו בכל עת במסירות נפלאה  
**הגה"ח רבי אברהם ברוך ורדיגר שליט"א**  
נו"ג רבבוה"ק זיע"א מחשובי ומפארי אנ"ש  
לכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב לברכה  
והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

נדבת יידינו הנכבד העומד לימינו בכל עת במסירות נפלאה  
**הרה"ח ר' בנימין לאנדא שליט"א**  
מחשובי ומפארי אנ"ש בארא פארק  
לכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב לברכה  
והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

נדבת יידינו הנכבד העומד לימינו בכל עת במסירות נפלאה  
**הרה"ג ר' אברהם משה קראוס שליט"א**  
אבד"ק וואגאש  
לכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב לברכה  
והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

נדבת יידינו הנכבד העומד לימינו בכל עת במסירות נפלאה  
**הרה"ח ר' חיים מאיר ויזל שליט"א**  
לכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב לברכה  
והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

נדבת יידינו הנכבד העומד לימינו מיום הווסדו במסירות נפלאה  
**הרה"ג ר' יאיר וינשטוק שליט"א**  
נו"ג רבבוה"ק זיע"א, מחשובי ומפארי אנ"ש  
לכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב לברכה  
והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

נדבת יידינו הנכבד העומד לימינו בכל עת במסירות נפלאה  
**הרה"ח המפורא ר' זאב הר זהב שליט"א**  
מחשובי ומפארי אנ"ש  
לכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב לברכה  
והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

מהדורת ביתר לזכות צבי בן מרים משפחתו וכי"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות  
ניתן לקבל את הגליון בכתובת מייל: 4184052@gmail.com

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
נדבת יידינו הנכבד, מחשובי ומפארי אנ"ש  
**הרה"ח המפורא ר' יעקב שלום גולדשטיין שליט"א**  
בארא פארק  
ולבנו יידינו הנכבד  
**הרה"ג ר' עזריאל שלום שליט"א**  
מו"ג בעדה החרדית בירושלים  
**לרגל שמחת נישואי נכדו בנו החתן**  
המופלג בתורה ויראת שמים עדין לגדלות  
כליל המעלות והמידות  
**הבה"ח אשר ענזל הי"ו**  
**עב"ג הכלה החשובה תחי'**  
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת  
דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא  
ונהורא מעליא

**ברכת מילא טבא וגדיא יצה**  
נדבת יידינו הנכבד,  
מחשובי לומדי ומתפללי בית מדרשו הגדול  
**הרה"ח המפורא ר' מרדכי שלמה גרשון נפרשטק שליט"א**  
ולחתנו יידינו הנכבד האברך החשוב  
**הרה"ח אהרן מרדכי זילברנבג הי"ו**  
**לרגל שמחת הולדת הנכד הבן**  
יה"ר שיזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת  
דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לשזבת נשמת

כ"ק מרן רביה"ק רבי **שמעון נתן נטע** זיע"א בן מרן רביה"ק רבי **דוד צבי שלמה** זיע"א  
הונח ע"י נכדו יידינו הנכבד העומד לימינו בכל עת במסירות נפלאה  
**הרה"צ רבי יעקב בידרמן שליט"א** וויען  
בן כ"ק הגה"צ רבי דוד צבי ישראל זצלה"ה, בן כ"ק מרן רבינו הברכת משה זיע"א  
רב דק"ק הב"ד וינה  
לכבוד יום ההילולא ולכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי  
דמיטב לברכה והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

נדבת יידינו הנכבד העומד לימינו בכל עת במסירות נפלאה  
**הרה"ח ר' מרדכי שלמה גרשון נפרשטק שליט"א**  
מחשובי לומדי ומתפללי בית מדרשו הגדול  
לכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב לברכה  
והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

נדבת יידינו הנכבד איש החסד העומד לימינו בכל עת במסירות נפלאה  
**הרה"ח המפורא ר' ראובן גשייד שליט"א**  
יו"ר ארגון החסד 'רדחשי לב'  
לכבוד ראש השנה וזכות זיכוי הרבים יעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב לברכה  
והצלחה בכל מעשה ידיו ונחת מכל יוצ"ח ולכתיבה והתימה טובה

גם אני קבלתי ע"ע כהורות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:  
להוסיף זכויות  
**ולברך 'ברכת המזון**  
**מתוך הסידור'**  
לישועת ולרפואת הכלל והפרט